

Finanční nástroje v politice soudržnosti

Revolvingové použití finančních prostředků bylo realizováno částečně

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

Body

01–14 | **Hlavní sdělení**

01–05 | Proč je tato oblast důležitá

06–14 | Co jsme zjistili a co doporučujeme

15–64 | **Podrobnější pohled na naše připomínky**

15–37 | Potenciál finančních nástrojů politiky soudržnosti pro trvalejší používání finančních prostředků není plně využit

17–27 | Opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti je velmi omezené

28–37 | Členské státy a regiony využívají zbylé finanční prostředky pro účely politiky soudržnosti, i když s určitými omezeními

38–64 | Rámec pro finanční nástroje politiky soudržnosti nemotivuje k opětovnému použití

39–51 | Pro maximalizaci opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů není právní rámec dostatečně jasný a jednoznačný

52–60 | Komise neprováděla účinný dohled nad opětovným použitím prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů

61–64 | Členské státy se do jisté míry zabývají povinnostmi opětovného použití, ale dohody o financování obecně postrádají pobídky k opětovným investicím

Přílohy

Příloha I – O auditu

Příloha II – Ustanovení v dohodách o financování týkající se opětovného použití po skončení období způsobilosti (zbylé finanční prostředky), finanční nástroje ve všech třech obdobích

Příloha III – Ustanovení o opětovném použití v nařízeních o společných ustanoveních na období 2007–2013, 2014–2020 a 2021–2027

Příloha IV – Seznam kontrolovaných finančních nástrojů

Zkratky

Glosář

Odpovědi Komise

Harmonogram

Auditní tým

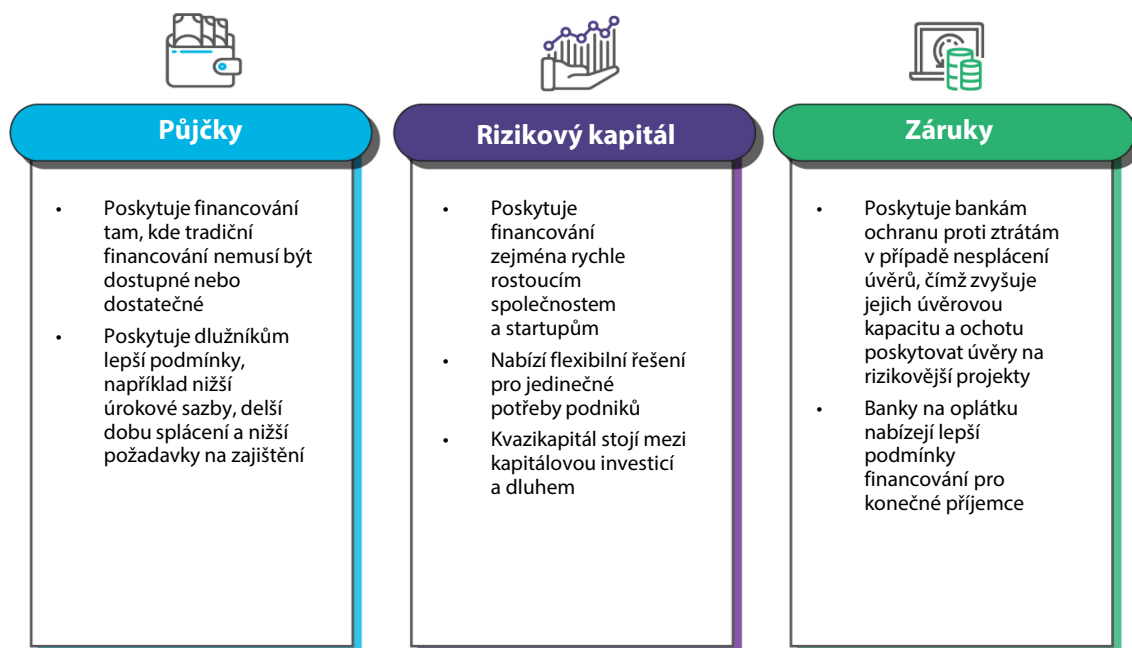
01

Hlavní sdělení

Proč je tato oblast důležitá

- 01** V rámci politiky soudržnosti EU se financování tradičně poskytuje prostřednictvím jednorázových nevratných grantů. Finanční nástroje jsou alternativní formou podpory, kdy jsou finanční prostředky EU poskytovány konečným příjemcům prostřednictvím finančních produktů, které řeší selhání trhu v oblasti financování. Umožňují národním řídicím orgánům poskytovat namísto grantů návratnou podporu. Vzhledem k tomu, že prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů mohou být použity na podporu dalších konečných příjemců, mohou být tytéž veřejné prostředky použity několikrát ve prospěch dosažení cílů politiky soudržnosti prostřednictvím kvalitních projektů. Finanční nástroje jsou nejvhodnější tam, kde je pravděpodobné, že investice přinesou dostatečné finanční výnosy nebo úspory, které mohou být použity na splacení obdržené podpory. Využívání finančních nástrojů v politice soudržnosti se rozšířilo v období 2007–2013, k dalšímu rozšíření pak došlo v období 2014–2020 a poté jejich využívání mírně pokleslo v období 2021–2027. Podpora prostřednictvím finančních nástrojů pochází především z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Fondu soudržnosti.
- 02** Má se za to, že finanční nástroje zvyšují efektivnost veřejného financování díky své **potenciálně revolvingové** povaze. To znamená, že prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů od konečných příjemců (např. půjčky, které splácejí) mohou být znovu použity k poskytnutí podobné podpory dalším konečným příjemcům. Požadavek, aby koneční příjemci splatili obdrženou podporu, je považován za pobídku k tomu, aby **řádně hospodařili s financemi**, např. pomocí kvalitnějšího plánování a investic, a uplatňovali větší finanční disciplínu. Finanční nástroje mají také potenciál **vytvořit pákový efekt**, neboť mohou přilákat další soukromé nebo veřejné finanční prostředky. **Obrázek 1** znázorňuje různé druhy finančních nástrojů.

Obrázek 1 | Druhy finančních nástrojů

Zdroj: EÚD na základě FI-Compass.

03 Celkové částky přidělené na finanční nástroje v období 2007–2013 činily 16,9 miliardy EUR, v období 2014–2020 se zvýšily na 31 miliard EUR a v období 2021–2027 opět klesly na 19,4 miliardy EUR. S výjimkou přerozdělení finančních prostředků v důsledku pandemie COVID-19 bylo ve třech obdobích prostřednictvím finančních nástrojů poskytnuto přibližně 5 % rozpočtu určeného na soudržnost. Finanční nástroje využily všechny členské státy EU s výjimkou Irska a Lucemburska.

04 Právní rámec pro finanční nástroje umožňuje členským státům ponechat si zdroje, které byly během období způsobilosti použity alespoň jednou. Vnitrostátní orgány však musí **opětovně použít** prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů od konečných příjemců **během období způsobilosti i po něm**, ačkoli se na ně vztahují různá pravidla.

05 Cílem našeho auditu bylo posoudit, zda se jeden z hlavních přínosů finančních nástrojů politiky soudržnosti – jejich potenciál pro revolvingové a následně trvalejší používání těchto veřejných prostředků – uskutečnil v praxi a v jakém rozsahu. Naše závěry jsme založili na přezkumu toho, jak **právní rámec** pro finanční nástroje v politice soudržnosti motivuje k opětovnému použití **prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů** a jak byly tyto prostředky **použity v praxi** u vzorku 90 finančních nástrojů v pěti členských státech (Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie a Slovensko). Cílem auditu je poskytnout informace pro přípravu období po roce 2027, pro optimalizované opětovné použití stávajících finančních nástrojů i nových nástrojů vytvořených v druhé polovině současného období, a to prostřednictvím zjištění důvodů, proč opětovné použití ještě není dostatečné, a způsobů, jak ho dále podpořit. Další základní informace a podrobnosti o rozsahu a koncepci auditu jsou uvedeny v [příloze I](#).

Co jsme zjistili a co doporučujeme

06 Došli jsme k závěru, že v praxi bylo částečně dosaženo revolvingového efektu, i když nebylo dosaženo jeho plného potenciálu. Během období způsobilosti je opětovné použití vrácených prostředků ve finančních nástrojích omezeno v důsledku faktorů, jako je tlak na čerpání vyvíjený na řídicí orgány, dlouhodobá povaha investic, priority pro přilákání soukromých investorů nebo vnější faktory. Po uplynutí období způsobilosti jsou zbylé finanční prostředky zpravidla opětovně použity pro účely politiky soudržnosti, ale právní rámec umožňuje tyto prostředky přerozdělit jako granty, což brání revolvingovému efektu. Ačkoli právní rámec zahrnuje povinnost opětovného použití, zjistili jsme, že není dostatečně jasný a jednoznačný, aby se maximalizovalo opětovné použití vrácených prostředků. Spolu s nedostatečně účinným dohledem ze strany Komise to vede k odlišným úrovním závazků řídicích orgánů.

Potenciál finančních nástrojů politiky soudržnosti pro trvalejší používání finančních prostředků není plně využit

07 Podle našich zjištění **jsou finanční prostředky během období způsobilosti opětovně používány v omezené míře**. Pouze dvanáct z 61 kontrolovaných finančních nástrojů alespoň částečně využilo prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti k podpoře dalších investic. Jedním z hlavních důvodů je tlak na řídicí orgány, aby nejprve vyčerpaly všechny prostředky z programu přidělené na finanční nástroje, aby nedošlo ke ztrátě finančních prostředků, které jsou k dispozici z rozpočtu EU. Tento problém je častější, pokud jsou finanční nástroje vytvořeny pozdě nebo pokud jsou nástrojům přiděleny dodatečné finanční prostředky navýšením objemu poskytnutých prostředků (body [17–22](#)).

- 08** Nízká míra opětovného použití během období způsobilosti je také přirozeným důsledkem střednědobé nebo dlouhodobé povahy investic (případně prodloužených o odkladné lhůty), která opětovné použití vrácených prostředků omezuje. Dalším klíčovým důvodem je to, že řídicí orgány namísto toho, aby požádaly správce fondů o automatické opětovné použití vrácených prostředků, někdy čekají, až se tyto prostředky nahromadí, a teprve poté rozhodnou o jejich použití. To sice může pomoci sladit opětovné použití s novými potřebami, vývojem na trhu a změnami v politickém prostředí, ale možnost, aby vrácené prostředky podpořily více konečných příjemců, je tak omezena. Dalším důvodem je upřednostňování dosažení pákového efektu přilákáním dalších soukromých investorů před opětovným použitím vrácených prostředků (body 23–27).
- 09** Zjistili jsme také, že uložení prostředků vrácených v daném období na účty státní pokladny za účelem podpory vnitrostátní likvidity nebo generování úroků přirozeně brání jejich opětovnému použití (bod 25).
- 10** Pokud jde o **opětovné použití částek po uplynutí období způsobilosti (zbylé finanční prostředky)**, zjistili jsme, že **členské státy a regiony tyto prostředky využívají** na účely politiky soudržnosti, **jak to vyžadují právní předpisy, i když s určitými omezeními**. V programovém období 2007–2013 byly zbylé finanční prostředky opětovně použity pro všechny finanční nástroje v našem vzorku s výjimkou jednoho. Finanční prostředky byly opětovně použity v rámci stejných finančních nástrojů, na vytvoření nových nástrojů pro období 2014–2020, jako vnitrostátní spolufinancování nových finančních nástrojů politiky soudržnosti nebo na pokrytí správních nákladů a poplatků. Vzhledem k tomu, že právní rámec nevyžaduje, aby byly prostředky opětovně vynaloženy v návratné formě, používají je některé řídicí orgány jako granty. To je sice právně možné, ale vylučuje to jakýkoli další revolvingový efekt (body 28–37).

Rámec zavedený pro finanční nástroje politiky soudržnosti nemotivuje k opětovnému použití

- 11** Právní rámce pokrývající tři sledovaná období jsme z hlediska maximalizace opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů vyhodnotili jako nedostatečně jasné a jednoznačné. Ačkoli je povinnost opětovného použití stanovena pro všechna tři období, pro období 2007–2013 byla ustanovení spíše obecná. Pro období 2014–2020 byla upřesněna a příslušné nařízení vyjasnilo některé důležité aspekty (viz [příloha I](#)). Kromě toho byla právní ustanovení doplněna o rozsáhlé pokyny pro řídicí orgány. Pro současné období (2021–2027) považuje Komise ustanovení za dostatečně jasná a rozhodla se nevýdávat žádné další pokyny (body 38–51).

- 12** Zjistili jsme, že společná ustanovení pro období 2014–2020 a 2021–2027 umožňují členským státům opětovně použít vrácené prostředky po uplynutí období způsobilosti (zbylé finanční prostředky) na poskytování grantů příjemcům, namísto jejich opětovného použití prostřednictvím prodloužených stávajících nebo nových finančních nástrojů. Ačkoli to může být v konkrétních případech odůvodněné, není to v souladu se zásadou revolvingového efektu, protože to vylučuje jakoukoli možnost dalšího opětovného použití finančních prostředků (bod [43](#)).
- 13** Došli jsme také k závěru, že Komise dostatečně nesledovala opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů. Přestože řídicí orgány měly povinnost podávat Komisi zprávy o opětovném použití vrácených prostředků v období 2007–2013 i 2014–2020 (i když v různém rozsahu), Komise tyto údaje dostatečně neověřovala a nevyužívala pro účely monitorování. V důsledku toho zůstává rozsah skutečného opětovného použití těchto prostředků neznámý. Ačkoli Komise provedla 11 tematických auditů finančních nástrojů, zkontrolovala pouze 3 % z celkového počtu finančních nástrojů v tomto období a zjistili jsme také, že auditní dokumentace týkající se povinnosti opětovného použití byla omezená (body [52–60](#)).
- 14** Posuzovali jsme rovněž, jakým způsobem se ujednání o nastavení v členských státech, které zřizují jednotlivé finanční nástroje, zabývají opětovným použitím. Zjistili jsme, že všechny dohody o financování, které jsme kontrolovali, se do určité míry zabývají opětovným použitím **během období způsobilosti**, ale existují značné rozdíly v závazku znovu investovat vrácené prostředky a v odpovídající úrovni podrobnosti. V případě opětovného použití **zbylých finančních prostředků** vyžadovala polovina finančních nástrojů v našem vzorku převod vrácených prostředků na účty vlády (řídicího orgánu) až do přijetí zvláštního rozhodnutí o opětovném použití. U druhé poloviny bylo stanoveno, že vrácené prostředky by měly zůstat u správce fondu a měly by být použity ke stejnému účelu ve stejném nebo nástupnickém finančním nástroji, přičemž by se mělo zajistit jejich okamžité opětovné použití (body [61–64](#)).

Co doporučujeme

Doporučení 1

Využít plný potenciál prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během programových období

Komise by v koordinaci s členskými státy měla usilovat o maximální využití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během příslušných programových období tím, že:

- a) bude motivovat k opětovnému použití vrácených prostředků před žádostí o další finanční prostředky;
- b) podpoří automatické opětovné použití vrácených prostředků jako standardní postup, který umožní podpořit více konečných příjemců a kvalitních a z hlediska dané politiky relevantních projektů;
- c) zohlední možné vrácené prostředky pro předběžné posouzení vhodné velikosti finančního nástroje a zamezí pozdnímu vytváření fondů, které zvyšuje tlak na vynakládání přidělených prostředků a brání tak opětovnému použití vrácených prostředků;
- d) povolí navýšení původních alokací do finančních nástrojů pouze v případě, že byly účinně využity vrácené prostředky.

Cílový termín provedení: 2027

Doporučení 2

Zlepšit dohled nad opětovným použitím vrácených prostředků v průběhu programového období a kontrolovat následné využití zbylých finančních prostředků

Komise by měla v koordinaci s členskými státy:

- a) monitorovat skutečné opětovné použití finančních prostředků v průběhu příslušného programového období a posílit související kontrolní opatření;
- b) kontrolovat použití zbylých finančních prostředků po skončení programového období.

Cílový termín provedení: 2027

Podrobnější pohled na naše připomínky

Potenciál finančních nástrojů politiky soudržnosti pro trvalejší používání finančních prostředků není plně využit

- 15** Převážná většina podpory EU v oblasti soudržnosti je příjemcům poskytována formou grantů. Ty jsou v zásadě nevratné, pokud se nezjistí, že o ně bylo požádáno neoprávněně. Finanční nástroje představují alternativní způsob poskytování financování EU, a to ve formě půjček, záruk a rizikového kapitálu. Ty jsou po splnění určitých podmínek návratné orgánům veřejné správy, které je poskytly. Výsledné prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů lze použít na podporu dalších příjemců a projektů. Tento „revolvingový efekt“ tak nabízí možnost opakovaného použití veřejných prostředků, čímž se dosáhne nejlepšího – trvalého – využití jejich potenciálu ([příloha I](#), bod [01](#)).
- 16** V případě finančních nástrojů si členské státy mohou ponechat zdroje (alokace), které byly během období způsobilosti alespoň jednou použity (vyplaceny konečným příjemcům). Právní rámec navíc zahrnuje povinnost opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů ([příloha I](#), body [13–15](#)). Pravidla se sice liší v závislosti na tom, zda jsou vrácené prostředky obdrženy během nebo po uplynutí příslušných období způsobilosti, ale koncepce je stejná: použít prostředky na podporu dalších investic do projektů podporujících hospodářskou, sociální a územní soudržnost. V rámci našeho auditu jsme posuzovali, zda a do jaké míry Komise a členské státy dosáhly tohoto revolvingového efektu v praxi.

Opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti je velmi omezené

- 17** Společná ustanovení pro období 2014–2020 vyžadují¹, aby byly prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů politiky soudržnosti **během** období **způsobilosti** použity na:
- financování dalších investic prostřednictvím stejných nebo jiných finančních nástrojů v souladu se specifickými cíli stanovenými v odpovídající programové prioritě,
 - krytí ztrát ze záporných úrokových sazeb, které by se mohly vztahovat na uložené zůstatky, pokud k nim dojde navzdory aktivní správě pokladny ze strany subjektů, které finanční nástroje provádějí,
 - financování správních nákladů a poplatků spojených s provozem finančního nástroje.
- 18** Prověřili jsme použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů u náhodně vybraných 61 finančních nástrojů z období 2014–2020 ([příloha IV](#)) a posuzovali jsme, zda nástroje tyto prostředky opětovně použily v souladu se společnými ustanoveními (více podrobností o koncepci našeho auditu viz [příloha I](#)).
- 19** Zjistili jsme, že pouze 12 z těchto 61 finančních nástrojů, které jsme kontrolovali z období 2014–2020, alespoň částečně využilo prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti k podpoře dalších investic. Dalších 19 nástrojů použilo část vrácených prostředků na financování správních nákladů a poplatků. Zjistili jsme také, že dohody o financování mezi řídicími orgány a správci fondů obvykle neumožňují okamžité „automatické“ opětovné použití vrácených prostředků, jakmile vzniknou, ale že je vyžadováno konkrétní rozhodnutí řídicího orgánu o použití prostředků na financování nových investic (viz [rámeček 1](#)).

¹ Článek 44 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#).

Rámeček 1

Automatické opětovné použití versus individuální rozhodnutí

Automatické opětovné použití znamená, že prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů jsou znovu investovány v okamžiku, kdy se objeví, aniž by řídicí orgán musel přijímat konkrétní rozhodnutí o opětovné investici. Pouze pět z 61 finančních nástrojů, které jsme kontrolovali pro období 2014–2020, obsahovalo toto ustanovení v příslušných smlouvách o financování: jeden v úvěrovém fondu Thüringen Dynamik (Německo) a čtyři specifické fondy (úvěrové a záruční fondy) v rámci holdingového fondu Fare Lazio (Itálie).

Pokud automatické opětovné použití není zavedeno, může řídicí orgán nebo správce fondu přesto rozhodnout o opětovné investici vrácených prostředků později během období způsobilosti. Například v Maďarsku se úvěrový fond pro provozní kapitál osvědčil natolik, že se řídicí orgán rozhodl jej během období způsobilosti znovu spustit a financovat jej z vrácených prostředků. Pokud však opětovné použití namísto automatického průběhu závisí na konkrétním rozhodnutí řídicího orgánu, zpomaluje to proces opětovných investic, a tím snižuje potenciál opětovného použití.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány.

20 Obecně jsme během auditu nezjistili, že by se řídicí orgány nebo správci fondů systematicky snažili o maximální opětovné použití finančních prostředků během období způsobilosti. Důvodem byly:

- tlak na to, aby se nejprve vyčerpaly všechny prostředky z programu přidělené na finanční nástroje, aby nedošlo ke zrušení závazků a ztrátě finančních prostředků, které jsou k dispozici z rozpočtu EU,
- pozdní vytvoření nebo následné navýšení finančních nástrojů, což omezilo potenciální období pro vrácené prostředky, a tím i jejich opětovné použití,
- střednědobý nebo dlouhodobý charakter investic s možnými odkladnými lhůtami, čímž se omezily prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů během daného období,
- preference řídicích orgánů nahromadit vrácené prostředky před rozhodnutím o jejich použití, aby se jejich následné opětovné použití sladilo s novými potřebami, vývojem na trhu, změnami v politickém prostředí atd.,
- upřednostnění dosažení pákového efektu přilákáním dalších soukromých investorů před opětovným použitím vrácených prostředků,

- o ukládání finančních prostředků na účty státní pokladny za účelem podpory vnitrostátní likvidity nebo generování úrokových příjmů.

21 Vzhledem k tomu, že pouze první kolo investic financovaných prostřednictvím finančních nástrojů je hrazeno z rozpočtu EU a členský stát si je může ponechat, několik řídicích orgánů uvedlo jako hlavní důvod omezeného opětovného použití tlak na čerpání. Použití vrácených prostředků namísto vyčerpání původních programových alokací z fondů finančních nástrojů by vedlo ke zrušení závazků, a tedy ke ztrátě finančních prostředků EU pro členský stát nebo region (viz [rámeček 2](#)). Toto riziko je obzvláště vysoké, pokud jsou finanční nástroje příliš rozsáhlé nebo jsou v období způsobilosti zavedeny pozdě, takže na vyčerpání přidělených prostředků zbývá jen omezený čas. Jako příklad lze uvést úvěrový a záruční fond TEPIX II v Řecku, který byl vytvořen v listopadu 2016 a byl celkově úspěšným produktem, nicméně do konce období způsobilosti bylo vyčerpáno pouze 89,7 %, nikoli celá původní alokace programu. To znamená, že v tomto období nebyla motivace ani čas na opětovné použití, protože čerpání by bylo ještě nižší.

Rámeček 2

Navýšení slovenského finančního nástroje pomohlo vyčerpat nevyužité prostředky programu na období 2007–2013 během období způsobilosti, ale nemotivovalo k opětovnému použití vrácených prostředků

Na Slovensku byl státním fondem rozvoje bydlení (Štátny fond rozvoja bývania, ŠFRB) v rámci [iniciativy JESSICA](#) v programovém období 2007–2013 zřízen finanční nástroj pro investiční úvěry na energeticky úsporná opatření pro bytové domy.

Dohoda o financování mezi ŠFRB a odpovědným řídicím orgánem byla podepsána v roce 2013. Původní částka přidělená v roce 2013 činila 8 milionů EUR (zahrnující 6,8 milionu EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj – EFRR).

V roce 2015, kdy se blížilo ukončení období 2007–2013, musel řídicí orgán dotčeného regionálního operačního programu vyčerpat zbývající prostředky programu, jinak by o ně přišel. Po úspěšném provedení finančního nástroje ŠFRB souhlasil s jeho navýšením o dodatečných 90,6 milionu EUR a následně o dalších 66,3 milionu EUR.

Tato dvě navýšení zvýšila původní alokaci téměř dvacetinásobně. To řídicímu orgánu umožnilo dosáhnout plného vyčerpání prostředků programu při jeho uzavření, čímž se vyhnul případnému zrušení závazků. Ačkoli byly všechny půjčky vyplaceny během období způsobilosti, navýšení oslabila jakoukoli motivaci k opětovnému použití prostředků vrácených zpět do finančního nástroje obdržených během daného období.

Zdroj: EÚD na základě informací od Státního fondu rozvoje bydlení (ŠFRB).

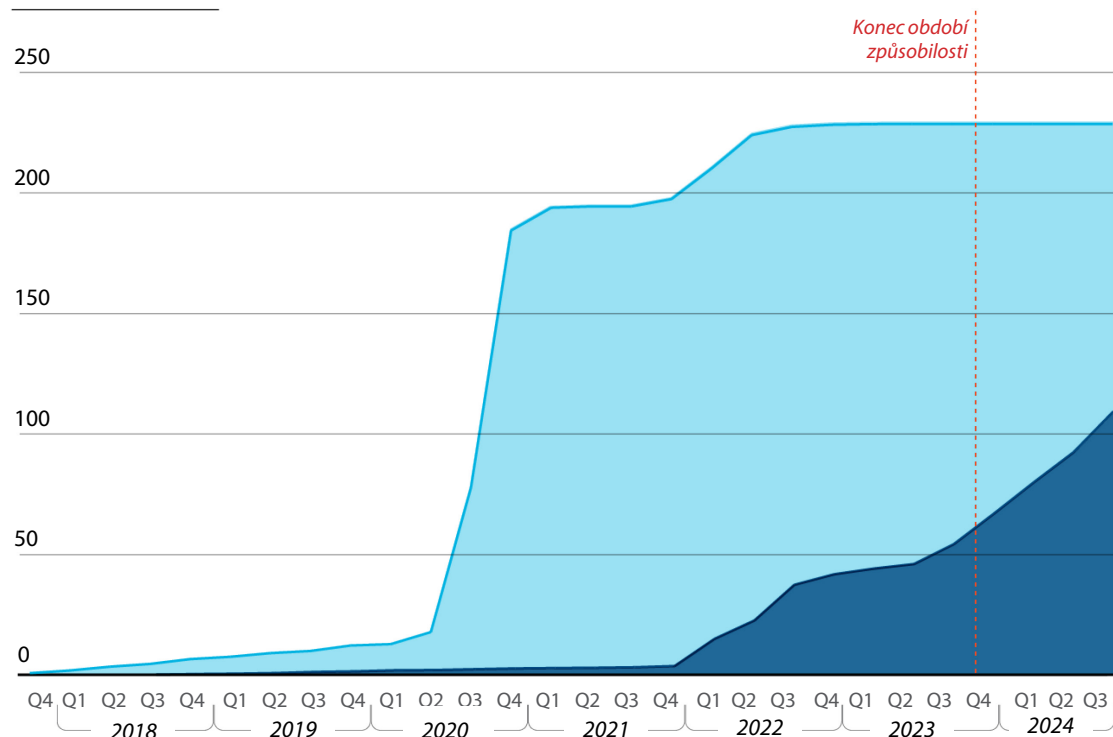
- 22** Některé řídicí orgány se rozhodly zvýšit původní alokaci na finanční nástroje během období způsobilosti prostřednictvím „navýšení“ prostředků. Tento přístup sice zvýšil čerpání na úrovni programu, ale zároveň zvýšil i tlak na použití těchto dodatečných prostředků, čímž v podstatě motivoval k této možnosti, namísto aby upřednostnil opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančního nástroje. Kromě toho tato navýšení zvýšila zbylé finanční prostředky, které jsou k dispozici po skončení období způsobilosti (viz bod 28) a které mohou členské státy využívat pružněji než finanční prostředky v rámci původních programů. Jako příklad lze uvést alokaci EU pro úvěrový fond „KMU Darlehenfonds Berlin“ v Německu, jehož prostředky řídicí orgán několikrát navýšil, přičemž poslední navýšení proběhlo pouhých 13 dní před koncem období způsobilosti, čímž byla vyloučena jakákoli možnost opětovného použití vrácených prostředků.
- 23** Dalším faktorem, který omezuje možnosti opětovného použití, je skutečnost, že velká většina finančních nástrojů zahrnuje finanční produkty se střední až dlouhou dobou trvání (splatností). Některé nástroje, jako jsou dlouhodobé úvěry na rozvoj bydlení, mohou být plně splaceny až po 25 letech nebo s odkladnými lhůtami dokonce později. Kapitálové fondy jsou obvykle uzavřené, ale doba jejich trvání je nejméně 10 let. V důsledku toho mohou být prostředky vrácené zpět do finančního nástroje obdrženy ke konci období způsobilosti nebo dokonce po něm. Tím je v podstatě omezen jakýkoli potenciální revolvingový efekt během období způsobilosti.
- 24** V našem vzorku byla nejkratší doba trvání 3 roky a nejdelší 25 let. **Obrázek 2** znázorňuje prostředky vrácené zpět do finančního nástroje v průběhu času na půjčky malým a středním podnikům (MSP) u italského fondu „POR Puglia Microcredito“, který byl zřízen v červenci 2017 a poskytuje půjčky na dobu až 5 let s odkladnou lhůtou až dalších 12 měsíců. První výplaty půjček byly zahájeny na konci roku 2017 a poslední úhrady jsou naplánovány na rok 2028. Do konce období způsobilosti (2023) bylo vráceno pouze 23 % vyplacených finančních prostředků, které bylo možné znovu investovat.

Obrázek 2 | Kumulativní čtvrtletní výplaty a vrácené prostředky, POR Puglia Microcredito, 2017–2024

Kumulativní výplaty

Kumulativní prostředky získané z dřívějších operací

(částky v mil. EUR)

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých regionem Puglia.

- 25** Náš audit potvrdil, že dalším důležitým důvodem omezeného revolvingového efektu během období způsobilosti je skutečnost, že dohody o financování se správci fondů nepožadují automatické opětovné použití (**rámeček 1**), protože řídicí orgány dávají přednost individuálním rozhodnutím o opětovném použití. Tato rozhodnutí se obvykle přijímají až po nahromadění prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů, což může být i po skončení období způsobilosti. Takový přístup může odrážet přání národních nebo regionálních správních orgánů nahromadit vrácené prostředky a teprve později je znovu použít v reakci na nejnovější potřeby trhu nebo ekonomické či politické priority. To by sice také umožnilo dočasně podpořit likviditu řídicích orgánů, a dokonce generovat úroky z příjmů, ale značně to zpožďuje opětovné použití a snižuje jeho potenciál podpořit co nejvíce konečných příjemců a jejich řádné projekty.

- 26** Jedno z vysvětlení, které nám bylo poskytnuto jako odůvodnění omezeného opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti, souviselo s cílem dosáhnout pákového efektu získáním dodatečného kapitálu pro finanční nástroje od soukromých investorů, což vedlo ke kompromisu mezi dosažením pákového efektu a opětovným použitím vrácených prostředků. Důvodem je především to, že příspěvek EU je tak využíván k pokrytí soukromých investičních rizik a k poskytování preferenčních podmínek. Zatímco jak přilákání soukromých investorů a dosažení pákového efektu, tak maximalizace opětovného použití vrácených prostředků na podporu většího počtu příjemců jsou cíle se stejnou legitimitou, vrácené prostředky použité na kompenzaci ztrát soukromých investorů snižují částky těchto prostředků, které jsou k dispozici pro opětovné použití. V našem vzorku 61 finančních nástrojů 34 předpokládalo a dosáhlo pákového efektu.
- 27** A konečně, kapitálové fondy / fondy rizikového kapitálu jsou odlišné, protože smlouvy o financování obvykle neobsahují požadavek na dosažení automatické opětovné investice prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů nebo jiných příjmů (výnosů, dividend) během jejich životnosti. V italském regionu Lazio dokonce platí takzvaný „zákaz recyklace“, tj. žádné vrácené prostředky (kapitálové splátky ani výnosy) nelze znovu použít a musí být okamžitě vráceny soukromým investorům. V našem vzorku se pouze několik (převážně kapitálových) programů týkalo soukromých investorů a v těchto případech se nám skutečně nepodařilo identifikovat žádné opětovné použití.

Členské státy a regiony využívají zbylé finanční prostředky pro účely politiky soudržnosti, i když s určitými omezeními

- 28** Podle společných ustanovení² by členské státy měly zavést opatření pro opětovné použití veškerých vrácených prostředků připadajících na evropské strukturální a investiční fondy (fondy ESI) od konečných příjemců do finančních nástrojů po skončení období způsobilosti, ať už je obdrželi v průběhu tohoto období, nebo po jeho skončení (tzv. **zbylé finanční prostředky**). Vzhledem k tomu, že pro období 2007–2013 nebyla stanovena žádná lhůta, musí být zbylé finanční prostředky používány až do jejich vyčerpání. Pro období 2014–2020 a 2021–2027 stanoví související pravidla povinné opětovné použití vrácených prostředků obdržených do konce osmého roku po skončení období způsobilosti.

² Čl. 78 odst. 7 [nařízení \(ES\) č. 1083/2006](#), článek 45 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#) a článek 62 [nařízení \(EU\) 2021/1060](#).

- 29** Podle pravidel by měly být zbylé finanční prostředky znovu investovány takto: do stejného typu opatření (2007–2013); v souladu s cíli programů (2014–2020); nebo v souladu s politickými cíli programů (2021–2027).
- 30** Zkoumali jsme skutečné a plánované použití zbylých finančních prostředků u vybraných 22 finančních nástrojů z období 2007–2013 a 61 finančních nástrojů z období 2014–2020 (*příloha IV*). Posoudili jsme, zda řídicí orgány znovu použily zbylé finanční prostředky v souladu s požadavky společných ustanovení (více podrobností o koncepci našeho auditu viz *příloha I*).

Opětovné použití zbylých finančních prostředků z finančních nástrojů na období 2007–2013

- 31** *Tabulka 1* uvádí finanční nástroje na období 2007–2013 z našeho vzorku spolu s jejich zbylými finančními prostředky a způsobem jejich zamýšleného opětovného použití. Ke skutečnému opětovnému použití došlo ve všech případech s výjimkou případů z řeckého záručního fondu HELTEP. Ačkoli období způsobilosti skončilo v roce 2015, v tomto případě se v době našeho auditu stále čekalo na rozhodnutí o opětovném použití. Mezitím byly zbylé finanční prostředky uloženy u Řecké centrální banky na úročeném účtu (*rámeček 3*).

Tabulka 1 | Opětovné použití zbylých finančních prostředků – finanční nástroje na období 2007–2013

<i>Země</i>	<i>Název finančního nástroje</i>	<i>Opětovné použití zbylých finančních prostředků na:</i>
Německo	KMU-Darlehensfonds Berlin	pokračování jako vnitrostátní finanční nástroj pro podobné účely
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund	vnitrostátní spolufinancování nástupnického finančního nástroje politiky soudržnosti
	Stadtentwicklungsfonds Brandenburg	granty v rámci politiky soudržnosti na nové projekty pro podobné účely (pro rozvoj měst v období 2021–2027)
	KMU Darlehensfonds Sachsen-Anhalt	pokračování jako vnitrostátní finanční nástroj pro podobné účely, vnitrostátní spolufinancování nástupnického finančního nástroje politiky soudržnosti
	Thüringen Dynamik	vnitrostátní spolufinancování nástupnického finančního nástroje a nových finančních nástrojů politiky soudržnosti pro podobné účely (podpora malých a středních podniků v období 2014–2020 a 2021–2027)
Řecko	TEPIX I	pokračování jako vnitrostátní finanční nástroj (zprostředkující TEPIX) a nový vnitrostátní finanční nástroj (DELFI), oba pro podobné účely
	Záruka HELTEP	bez opětovného použití, uloženo v bankách, které generují úroky
Maďarsko	Půjčka OP GOP	nové vnitrostátní finanční nástroje pro podobné účely (Fond pro rozvoj města Kecskemét, Fond rizikového kapitálu Irinyi II, Fond rizikového kapitálu Széchenyi, Vnitrostátní burzovní fond, Fond pro rozvoj podnikání v Karpatské kotlině) a úhradu správních poplatků a nákladů po skončení období způsobilosti
	Rizikový kapitál OP KMR	
Itálie	Fondo di Sostegno JESSICA SICILIA	granty v rámci politiky soudržnosti (pro obce s méně než 60 000 obyvateli) a nový finanční nástroj (v období 2021–2027)
	Holdingový fond Fondo Ingegneria Finanziaria Lazio – IF	nový finanční nástroj politiky soudržnosti pro podobné účely (Lazio Venture 2014–2020) a pokrytí nákladů na refinancování
Slovensko	ROP Jessica – SFRB	pokračování stejného finančního nástroje po dobu pěti let po skončení období způsobilosti a poté vnitrostátní finanční nástroje pro stejný účel
	OP CEG Jeremie – SIH	nové finanční nástroje pro podobné účely, poskytnutí půjčky finančnímu nástroji politiky soudržnosti a pokrytí správních nákladů a poplatků

Pozn.: informace obsažené v této tabulce odkazují na úroveň holdingových fondů. Třináct fondů uvedených v tabulce zahrnuje celkem 22 specifických fondů.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány.

32 Mnohé dohody o financování stanoví, že zbylé finanční prostředky budou zpočátku zahrnuty do regionálních nebo vnitrostátních rozpočtů. Proto je k jejich použití nutné individuální rozhodnutí vlády (viz bod 64). Zjistili jsme, že u všech finančních nástrojů v našem vzorku – s výjimkou řeckého fondu HELTEP – byly zbylé finanční prostředky použity k požadovanému účelu, a to:

- pokračování stejných finančních nástrojů (Německo, Itálie, Slovensko),
- vytvoření nových finančních nástrojů (politika soudržnosti nebo jiné) s podobnými cíli (Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Slovensko),
- financování vnitrostátního spolufinancování nových finančních nástrojů politiky soudržnosti v následujícím období (Německo, Itálie),
- financování správních poplatků a nákladů finančních nástrojů (Maďarsko, Slovensko),
- poskytování grantů na podobné účely jako v případě původního finančního nástroje (Německo, Itálie, viz také [rámeček 4](#)).

Rámeček 3

Záruční fond HELTEP (Řecko)

V době auditu, téměř deset let po skončení období způsobilosti v roce 2015, nebyly zbylé finanční prostředky z řeckého záručního fondu HELTEP ve výši přibližně 300 milionů EUR znovu použity a byly stále vedeny na účtu státní pokladny.

Tento záruční fond hrál důležitou roli při podpoře řeckých komerčních bank během tehdejší finanční krize. Byl zřízen v roce 2012, aby umožnil Evropské investiční bance půjčovat prostředky řeckým komerčním bankám, které následně poskytovaly úvěry malým a středním podnikům, jež si nemohly půjčit finanční prostředky odjinud.

Po roce 2017 již nebylo třeba, aby EIB půjčovala prostředky řeckým bankám na tento účel, neboť mohly získat financování na finančních trzích. Záruční finanční nástroj byl proto ukončen.

Rozhodnutí řecké vlády o opětovném použití zbylých finančních prostředků stále nebylo přijato, což znamená, že po dobu 10 let nebylo dosaženo žádného revolvingového efektu ve prospěch cílů politiky soudržnosti EU. Úroky z těchto finančních prostředků namísto toho přispívají do státního rozpočtu.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řeckými řídicími orgány programu EPANEK.

Opětovné použití zbylých finančních prostředků z finančních nástrojů na období 2014–2020

- 33** *Tabulka 2* uvádí opětovné použití zbylých finančních prostředků na období 2014–2020 v našem vzorku podle rozhodnutí řídicích orgánů ke konci roku 2024 na základě skutečných prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů obdržených v té době.

Tabulka 2 | Opětovné použití zbylých finančních prostředků – programové období 2014–2020

<i>Země</i>	<i>Název finančního nástroje</i>	<i>Opětovné použití zbylých finančních prostředků na:</i>
Německo	KMU-Darlehensfonds Berlin	překlenutí rozdílu mezi financováním na období 2014–2020 a 2021–2027, později jako vnitrostátní spolufinancování nástupnického finančního nástroje
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund	posílení mikromezzanineového financování malých a středních podniků
	Thüringen Dynamik	pokračování jako vnitrostátní fond za stejných podmínek
Řecko	TEPIX I	zatím žádné rozhodnutí: částka prostředků získaných z dřívějších operací / splátek je na účtu u Řecké centrální banky
	EQUIFUND	splátky jsou na účtu správce fondu s možným pokračováním v období 2021–2027
	Záruka COVID-19	vzhledem k povaze finančního nástroje zatím nedošlo k žádným splátkám
Maďarsko	Holdingový fond GINOP Priority 8 (22 specifických fondů)	financování vnitrostátního programu (program Széchenyi Kártya), vnitrostátní spolufinancování finančního nástroje politiky soudržnosti na období 2021–2027 a pokrytí správních poplatků a nákladů po skončení období způsobilosti
	Půjčka EFOP	granty na dva projekty politiky soudržnosti
Itálie	Holdingový fond Fondo Azioni Riposizionamento dell'Economia del Lazio (4 specifické fondy)	vnitrostátní spolufinancování finančních nástrojů politiky soudržnosti (Lazio Venture II v období 2021–2027)
	POR Puglia Microcredito	vnitrostátní příspěvek na finanční nástroje politiky soudržnosti (Equity Puglia, Minibond a Technodiae v období 2021–2027)
Slovensko	IROP PA 4 – ŠFRB	pokračování stejného finančního nástroje na vnitrostátní úrovni pro podobné účely (podpora opatření v oblasti energetické účinnosti) a pokrytí správních nákladů a poplatků
	OP II PA 11 – Holdingový fond (24 specifických fondů)	pokračování stejného finančního nástroje na vnitrostátní úrovni pro podobné účely (zejména podpora malých a středních podniků) a pokrytí správních nákladů a poplatků

Pozn.: informace obsažené v této tabulce odkazují na úroveň holdingových fondů. Dvanáct fondů uvedených v tabulce zahrnuje celkem 61 specifických fondů.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány.

- 34** Stejně jako v letech 2007–2013 byla rozhodnutí o opětovném použití obecně přijímána v souladu s platnými pravidly a použité prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů jsou většinou používány v rámci stejných nebo nových finančních nástrojů pro podobné účely. Jako příklad lze uvést dva hlavní správce fondů SIH a ŠFRB na Slovensku, kteří uchovávají zbylé finanční prostředky ve stejných finančních nástrojích a znovu je používají pro stejný typ opatření po dobu nejméně osmi let po skončení období způsobilosti, s výjimkou částek pokrývajících správní náklady a poplatky. V Německu budou zbylé finanční prostředky z fondu Mikromezzaniefonds Deutschland Bund použity jako vnitrostátní spolufinancování pro nástupnický finanční nástroj na období 2021–2027 v rámci příslušného programu politiky soudržnosti a zbylé finanční prostředky z fondu Thüringen Dynamik budou převedeny do regionálního nástupnického finančního nástroje bez nového financování soudržnosti. V Itálii budou podporovány nové finanční nástroje pro podobné účely, a to jak v Laziu, tak v Apulii.
- 35** Zjistili jsme také jeden případ z období 2014–2020, kdy byly zbylé finanční prostředky použity na poskytnutí grantů na projekty pro podobné účely. Jednorázové financování prostřednictvím grantů však v zásadě vylučuje jakýkoli další revolvingový efekt. Ve výjimečných případech by však opětovné použití vrácených prostředků jako grantů mohlo být odůvodněné (*[rámeček 4](#)*).

Rámeček 4

Použití zbylých finančních prostředků k poskytnutí jednorázových grantů – příklady

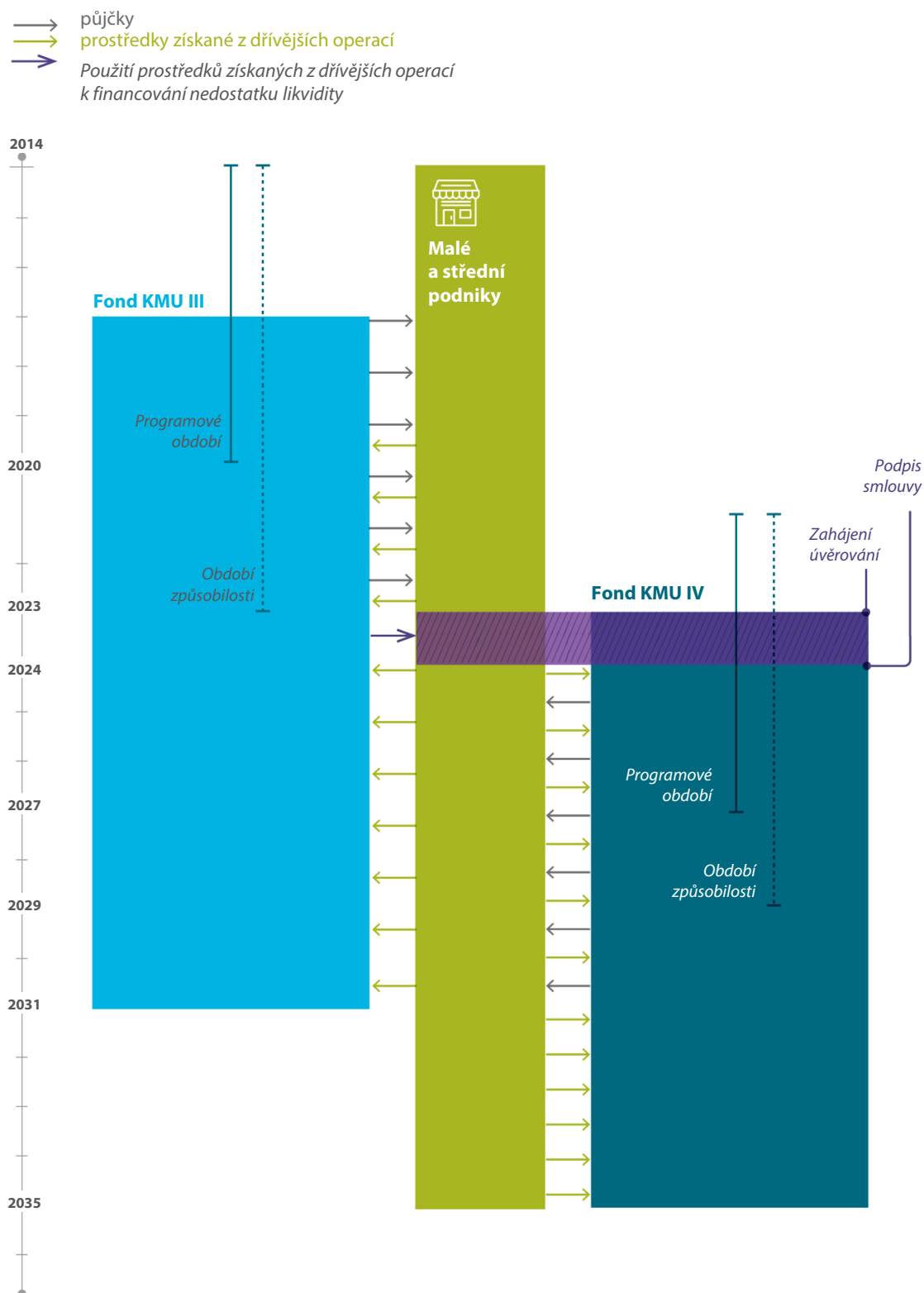
Orgány operačního programu Lidské zdroje v Maďarsku nepokračovaly v období 2021–2027 v úvěrovém finančním nástroji na období 2014–2020, ale rozhodly se využít zbylé finanční prostředky k poskytnutí grantů na financování dokončení dvou projektů rekonstrukce škol, které byly předčasně zastaveny během pandemie COVID-19.

Zjistili jsme, že v předchozím období 2007–2013 byly k poskytování grantů na podobné projekty používány zbylé finanční prostředky z německého fondu Stadtentwicklungsfonds Brandenburg, který poskytoval půjčky na veřejné projekty rozvoje měst. Orgány nepokračovaly v dřívější podobě tohoto finančního nástroje, protože poptávka se stala nedostatečnou, když se na trhu objevily levnější půjčky.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány v Německu a Maďarsku.

- 36** Dalším příkladem použití zbylých finančních prostředků po skončení období způsobilosti 2014–2020 je překlenutí nedostatku likvidity do doby, než začnou fungovat nové nástroje na období 2021–2027. V Německu, kde poptávka v rámci fondu KMU Darlehensfonds Berlin (fond KMU III) na období 2014–2020 pokračovala i po skončení období způsobilosti, umožnily zbylé finanční prostředky poskytovat půjčky až do vytvoření nástupnického finančního nástroje (*obrázek 3*), aby se předešlo přerušení způsobenému programovými cykly EU.

Obrázek 3 | Použití zbylých finančních prostředků k překlenutí nedostatku likvidity mezi programovými obdobími, obdobími způsobilosti a obdobími poskytování fondů KMU Darlehensfonds Berlin na období 2014–2020 (KMU III) a 2021–2027 (KMU IV)

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány.

- 37** V době našeho auditu ještě nebylo rozhodnuto o použití zbylých finančních prostředků v Řecku pro fondy TEPIX II a EQUIFUND. V Itálii byla použita pouze část zbylých finančních prostředků z finančních nástrojů v Laziu a fondu POR Puglia Microcredito, protože se připravovala další rozhodnutí.

Rámec pro finanční nástroje politiky soudržnosti nemotivuje k opětovnému použití

- 38** Posuzovali jsme, do jaké míry právní rámec pro jednotlivá programová období motivoval k využívání potenciálu revolvingového efektu ve finančních nástrojích a zda Komise a členské státy zavedly vhodná opatření k jeho maximalizaci.

Pro maximalizaci opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů není právní rámec dostatečně jasný a jednoznačný

- 39** Aby byly řídicí orgány výrazně motivovány k opětovnému použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů na podporu dalších investic, je třeba v právním rámci stanovit jasnou a jednoznačnou povinnost opětovného použití. Ta by měla zahrnovat minimální požadavky na opětovné použití jakýchkoli vrácených prostředků, včetně cílů, formy a časového rámce tohoto opětovného použití. Na druhou stranu musí pravidla členským státům umožňovat dostatečnou flexibilitu, aby mohly povinnost opětovného použití sladit s novými potřebami, vývojem na trhu, změnami v politickém prostředí a dalšími potřebami a podmínkami.
- 40** Používání finančních nástrojů v politice soudržnosti se řídí nařízeními o společných ustanoveních pro jednotlivá programová období ([příloha I](#), body [13–15](#)). Prováděcí nařízení a pokyny Komise poskytují další podrobnosti pro výklad a upřesnění společných ustanovení.
- 41** Právní rámec se během tří po sobě jdoucích programových období vyvíjel, pokud jde o rozsah, v jakém pokrývá a objasňuje povinnost opětovného použití. Zatímco ustanovení pro období 2007–2013 byla v tomto ohledu spíše obecná, společná ustanovení pro období 2014–2020 byla podrobnější a objasnila některé důležité aspekty (viz [příloha I](#)). Komise je doplnila o rozsáhlé pokyny pro řídicí orgány, které se však netýkají konkrétně opětovného použití. Pro současné programové období 2021–2027 považuje Komise společná ustanovení za dostatečně jasná a rozhodla se žádné další pokyny nevydávat.

- 42** Avšak zatímco znění společných ustanovení pro období 2014–2020 a 2021–2027 stanoví povinnost opětovně použít prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů během programového období³, Komise se domnívá, že řídicí orgány mají pouze možnost, nikoliv však povinnost, opětovně použít prostředky během programového období. V praxi vedl výklad Komise jen k velmi omezenému monitorování revolvingového efektu a značně snižuje motivaci členských států a regionů k maximálnímu využití vrácených prostředků během programového období.
- 43** Společná ustanovení pro období 2014–2020 a 2021–2027 navíc členským státům umožňují opětovně použít vrácené zdroje po uplynutí období způsobilosti (zbylé finanční prostředky) na poskytování grantů příjemcům, namísto jejich opětovného použití prostřednictvím prodloužených nebo nových finančních nástrojů. Použití jednorázových grantů může být v konkrétních případech odůvodněné (**rámeček 4**), není však v souladu se zásadou revolvingového efektu, protože již neexistuje možnost dalšího opětovného použití finančních prostředků.

Programové období 2007–2013

- 44** Čl. 78 odst. 7 **společných ustanovení pro období 2007–2013** stanoví pouze velmi obecnou povinnost opětovného použití, podle níž musí být navracené zdroje využity ve prospěch projektů rozvoje měst malými a středními podniky nebo na energetickou účinnost a využívání obnovitelné energie v budovách, včetně stávajícího bydlení. Neexistují žádná omezení týkající se formy, částky nebo lhůty pro opětovné použití a společná ustanovení nerozlišují mezi povinnostmi opětovného použití během období způsobilosti a po něm.
- 45** Jako doplněk ke společným ustanovením vydala Komise několik dokumentů s pokyny. Jeden z nich, **Pokyny k nástrojům finančního inženýrství z roku 2011** podle článku 44 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, doporučuje členským státům opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů na stejný typ akce, ve stejném regionu a na neomezenou dobu, dokud nejsou prostředky vyčerpány. Pokyny však byly vydány až v pozdní fázi programového období, což znamenalo, že většina finančních nástrojů již byla vytvořena. Jelikož pokyny nejsou pro členské státy závazné, nebyly všeobecně dodržovány.

³ Článek 44 **nařízení (EU) č. 1303/2013** a článek 62 **nařízení (EU) 2021/1060**.

Programové období 2014–2020

- 46** Ve 34. bodě odůvodnění [společných ustanovení pro období 2014–2020](#) se uvádí, že finanční nástroje jsou stále důležitější vzhledem k jejich potenciálu dosáhnout pákového efektu u fondů politiky soudržnosti, jejich schopnosti kombinovat různé formy veřejných a soukromých zdrojů a vzhledem k tomu, že revolvingové formy financování mohou zajistit trvalejší podporu v dlouhodobém horizontu.
- 47** Ustanovení čl. 44 odst. 1 upravuje opětovné použití ***během období způsobilosti*** a stanoví, že zdroje vložené zpět do finančních nástrojů, které lze připsat fondům ESI, by měly být použity na: a) další investice prostřednictvím stejných nebo jiných finančních nástrojů, b) krytí ztrát vyplývajících ze záporných úroků z uložených zůstatků a c) krytí nákladů a poplatků za správu finančních nástrojů.
- 48** Článek 45 stanoví opětovné použití zdrojů navracených ***po skončení období způsobilosti*** tím, že vyžaduje, aby členské státy přijaly nezbytná opatření k zajištění toho, aby zdroje, které mohou být připsány podpoře z fondů ESI a které byly vráceny během období nejméně osmi let po skončení období způsobilosti, byly opětovně použity v souladu s cíli příslušných programů. Toho lze dosáhnout buď v rámci stejných nebo jiných finančních nástrojů nebo prostřednictvím jiných forem podpory, jako jsou granty.
- 49** Komise nevydala žádné komplexní pokyny k opětovnému použití, ale postupem času objasnila některé aspekty týkající se prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů formou otázek a odpovědí s dotazujícími se řídicími orgány (viz [rámeček 5](#)). Ačkoli řídicí orgány považovaly tyto pokyny za celkově užitečné, některé z nich se domnívaly, že by byly přístupnější, kdyby byly prezentovány společně na jednom místě.

Rámeček 5

Objasnění Komise týkající se opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během období způsobilosti a po jeho skončení

Komise řídícím orgánům poskytla doporučení ohledně několika aspektů týkajících se například opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů:

- 1) prostředky navracené během období způsobilosti mohou být opětovně použity na pokrytí správních poplatků a nákladů přesahujících stropy společných ustanovení;
- 2) prostředky z programového období vrácené zpět do finančních nástrojů mohou být opětovně použity jako vnitrostátní spolufinancování finančních nástrojů v následujícím programovém období, nikoli však v období probíhajícím;
- 3) prostředky, které mohou být připsány podpoře z fondů ESI a jež byly vráceny do finančních nástrojů od 1. ledna 2032, nemusí splňovat požadavek na opětovné použití a mohou být použity na jiné účely.

Zdroj: odpovědi Komise na otázky řídicích orgánů týkající se prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů v období 2014–2020.

50 Zjistili jsme také, že Komise vydala dopis s pokyny pro Německo, který umožňuje opětovné použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů, které mohou být připsány fondům ESI, na pokrytí nákladů na vnitrostátní spolufinancování ve stejném období (úroková sazba placená národní rozvojovou bankou za půjčení peněz na finančním trhu). Tato praxe však byla přísně zakázána vlastními pokyny Komise v programovém období 2007–2013 a také jejími novými pokyny v období 2014–2020 (viz bod 2 v [rámečku 5](#) výše).

Programové období 2021–2027

51 Čl. 62 odst. 1 [společných ustanovení pro období 2021–2027](#) o požadavku na opětovné použití během období způsobilosti má sice velmi podobné znění jako ustanovení pro období 2014–2020, zavádí však zásadu řádného finančního řízení. Upřesňuje, že vrácené prostředky lze opětovně použít na správní náklady a poplatky, ale pouze pokud jde o další investice. Kromě toho se ustanovení oproti těm, která byla vydána pro období 2014–2020, nijak zásadně nezměnila. Komise se nicméně domnívá, že pravidla jsou dostatečně jasná a že nebylo třeba vydávat další pokyny.

Komise neprováděla účinný dohled nad opětovným použitím prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů

- 52** Financování politiky soudržnosti, včetně finančních nástrojů, se uskutečňuje prostřednictvím sdíleného řízení, kdy Komise a členské státy sdílejí odpovědnost za správu a provádění fondů EU v souladu s pravidly a za dodržování zásad řádného finančního řízení. Komise si však ponechává konečnou odpovědnost za plnění rozpočtu EU a musí zajistit dohled nad prací různých orgánů, agentur a subjektů v členských státech⁴. Tento dohled zahrnuje monitorování, ověřování a audit využívání finančních prostředků EU. Posoudili jsme, jak Komise vykonává tyto povinnosti ve vztahu k finančním nástrojům.
- 53** Zjistili jsme, že řídicí orgány byly povinny podávat Komisi zprávy o opětovném použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů v období 2007–2013 a 2014–2020, i když v různém rozsahu. Komise však tyto údaje o opětovném použití členskými státy neověřila a dostatečně nevyužila. Přestože provedla 11 tematických auditů finančních nástrojů, zjistili jsme, že tyto audity se týkaly pouze 3 % z celkového počtu finančních nástrojů a že auditní dokumentace týkající se této povinnosti opětovného použití byla omezená.
- 54** Zatímco v období 2007–2013 nebyly od orgánů členských států vyžadovány žádné zprávy o opětovném použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů **během období způsobilosti**, v programovém období 2014–2020 byly řídicím orgánům uloženy rozsáhlé požadavky na podávání zpráv. Pro období 2021–2027 Komise snížila požadavky na podávání zpráv a zrušila požadavek, aby orgány členských států poskytovaly údaje o tom, jak opětovně použily vrácené prostředky v daném období.
- 55** Pokud jde o opětovné použití zdrojů navracených **po skončení období způsobilosti**, Komise při uzavírání programu kontroluje opatření členských států pro následné použití zbylých finančních prostředků. Komise však nemonitoruje a neověřuje skutečné využívání zbylých finančních prostředků ani neprovádí jeho audit a neví, zda členské státy nebo regiony v praxi skutečně využívají zbylé finanční prostředky na další podporu cílů politiky soudržnosti, jak vyžadují společná ustanovení.

⁴ Článek 317 Smlouvy o fungování Evropské unie.

- 56** Zjistili jsme také, že v právních požadavcích pro programové období 2014–2020 i 2021–2027 existuje nesoulad, neboť členské státy jsou povinny opětovně použít prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů během období osmi let po skončení programového období. Současně je třeba uchovávat dokumenty související s dotčenými finančními nástroji pouze po dobu tří let po uzavření (pro období 2014–2020) a pěti let po poslední platbě do finančního nástroje (pro období 2021–2027). To omezuje prostředky Komise pro monitorování a audit opětovného použití zbylých finančních prostředků.

Programové období 2007–2013

- 57** V období 2007–2013 neměla Komise žádné informace o rozsahu prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů a jejich opětovném použití. Na základě povinných informací poskytnutých členskými státy v rámci uzavírání balíčků Komise odhadla, že koneční příjemci vrátili 8,5 miliardy EUR (přibližně polovinu finančních prostředků přidělených na finanční nástroje v tomto programovém období). To zahrnuje zbylé finanční prostředky vykázané členskými státy a odhady Komise týkající se budoucích vrácených prostředků až do skončení nástrojů. Tento údaj však není spolehlivý, protože Komise nikdy neověřila skutečné (opětovné) použití těchto zbylých finančních prostředků ani neprovedla jejich audit.

Programové období 2014–2020

- 58** V období 2014–2020 byly pro řídicí orgány zavedeny rozsáhlejší požadavky na podávání zpráv o opětovném použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů během programového období⁵. Komise doplnila nařízení o konkrétní pokyny⁶. Zjistili jsme, že Komise prováděla kontroly věrohodnosti údajů poskytnutých členskými státy v jejich výročních zprávách o provádění, ale spolehlivost těchto údajů neověřovala ani neprovedla jejich audit. Náš audit potvrdil, že údaje nebyly vždy spolehlivé; řídicí orgány například někdy nesprávně uváděly nulové opětovné použití. Kromě toho si Komise vyžádala údaje pouze o prvním investičním cyklu. To poskytlo pouze neúplný a omezený pohled na revolvingový efekt.

⁵ Článek 46 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#) a příloha I [prováděcího nařízení Komise \(EU\) č. 821/2014](#) stanovují vzor pro podávání zpráv o finančních nástrojích, který zahrnuje informace o vrácených částkách od konečných příjemců (řádek 36) a opětovném použití finančních prostředků (řádek 37).

⁶ [Aktualizace komentované šablony pro podávání zpráv o finančních nástrojích z roku 2021.](#)

- 59** Komise vypracovala roční shrnutí o finančních nástrojích na základě údajů, které jí byly nahlášeny⁷. Pro rok 2023⁸ (poslední rok období způsobilosti) však nebyly vypracovány žádné výroční zprávy o provádění, a proto od té doby až do uzavření v roce 2026 nebudou k dispozici žádné údaje o opětovném použití. Jedná se o promarněnou příležitost k ověření, provedení auditu a také vyhodnocení skutečného opětovného použití vrácených zpět do finančních nástrojů, neboť v tomto období dojde ke zrychlenému nahromadění těchto prostředků, a objeví se tedy významný potenciál pro opětovné použití.

Programové období 2021–2027

- 60** Pro programové období 2021–2027 byly požadavky na podávání zpráv o využívání finančních nástrojů sníženy a jsou méně podrobné. Komise to odůvodnila potřebou zjednodušit proces a zlepšit přesnost údajů, které jsou stále poskytovány. Podle společných ustanovení⁹ se již nevyžadují informace od konečných příjemců o opětovném použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů. Komise proto nemá žádný podklad pro monitorování, ověřování a audit opětovného použití vrácených prostředků během programového období. Bez jakékoli kontroly ze strany Komise jsou členské státy ještě méně motivovány k tomu, aby upřednostňovaly opětovné použití těchto prostředků před čerpáním finančních prostředků dostupných v rámci operačních programů.

Členské státy se do jisté míry zabývají povinnostmi opětovného použití, ale dohody o financování obecně postrádají pobídky k opětovným investicím

- 61** Posuzovali jsme, do jaké míry se orgány členských států zabývají povinnostmi opětovného použití při vytváření finančních nástrojů a zda přijímají opatření, která správce fondů motivují k opětovnému použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů. Přezkoumali jsme smlouvy o financování vybraných finančních nástrojů.
- 62** Ve fázi vytváření finančních nástrojů podepíše řídicí orgán a správce fondu dohodu o financování, v níž jsou uvedeny podmínky provádění. Podle právního rámce by to mělo zahrnovat ustanovení týkající se opětovného použití vrácených prostředků během období způsobilosti a po jeho skončení¹⁰.

⁷ Čl. 46 odst. 4 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#).

⁸ Článek 50 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#).

⁹ Článek 42 [nařízení \(EU\) 2021/1060](#).

¹⁰ Příloha IV [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#) a příloha X [nařízení \(EU\) 2021/1060](#).

63 Zjistili jsme, že ačkoli se všechny dohody o financování do jisté míry zabývají otázkou opětovného použití ***během období způsobilosti***, existují značné rozdíly v rozsahu, v jakém se zavazují k opětovnému investování vrácených prostředků, a v související úrovni podrobnosti. Zatímco některé uvádějí pouze společná ustanovení, jiné obsahují konkrétnější požadavky (viz ***tabulka 3***). Ačkoli je však běžnou praxí pokrývat správní náklady a poplatky z vrácených prostředků, povinnost automatického opětovného investování vrácených prostředků jsme identifikovali pouze v šesti případech týkajících se holdingového fondu FARE LAZIO (včetně čtyř specifických fondů) a fondu Thüringen Dynamik v období 2007–2013 a 2014–2020.

Tabulka 3 | Ustanovení v dohodách o financování týkající se opětovného použití během období způsobilosti, finanční nástroje v obdobích 2014–2020 a 2021–2027

Země	Název finančního nástroje	Období	Použití během tohoto období
Německo	KMU-Darlehensfonds Berlin	2014–2020	(1) na preferenční odměňování správce fondu; (2) na úhradu správních nákladů a poplatků správce fondu; (3) na pokrytí případných záporných úrokových sazeb; (4) na zbývající část na další investice
		2021–2027	(1) na preferenční odměňování správce fondu; (2) na úhradu správních nákladů a poplatků IBB; (3) na pokrytí případných záporných úrokových sazeb a (4) na další investice u konečných příjemců
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund	2014–2020	na pokrytí úrokových nároků ERP-SV a na splacení finančních prostředků poskytnutých z ERP-SV jako podíl vnitrostátního spolufinancování
		2021–2027	především na úhradu úroků pro vnitrostátního spolufinancovatele (ERP-SV) a na pokrytí správních nákladů a poplatků
	Thüringen Dynamik	2014–2020	na nové investice u konečných příjemců v období financování od roku 2021
Řecko	TEPIX II	2014–2020	bud' na další investice prostřednictvím stejného nebo jiného finančního nástroje nebo na pokrytí správních nákladů fondu TEPIX II
	TEPIX III	2021–2027	na další investice do stejného nebo jiného finančního nástroje a na pokrytí správních poplatků a nákladů
	EQUIFUND	2014–2020	zejména na pokrytí správních poplatků a nákladů a na investice prostřednictvím stejného nebo jiného finančního nástroje
	Záruka COVID-19	2014–2020	na úhradu dlužných správních poplatků a na úhradu úroků v případě záporných úrokových sazeb
Maďarsko	Holdingový fond GINOP Priority 8 (22 specifických fondů)	2014–2020	
	Půjčka EFOP	2014–2020	na další investice a pokrytí správních poplatků a nákladů
	Půjčka GINOP Plusz	2021–2027	
Itálie	FARE Lazio – Holdingový fond (4 specifické fondy)	2014–2020	na další investice prostřednictvím automatické recyklace prostředků získaných z dřívějších operací do 31. října 2023
	POR Puglia Microcredito	2014–2020	na další investice do stejného finančního nástroje v souladu s článkem 44 nařízení o společných ustanoveních č. 1303/2013
	NP Ricerca, Innovazione e Competitività per la Transizione Verde e Digitale (MIMIT)	2021–2027	na další investice a pokrytí správních poplatků a nákladů a případných ztrát podle článku 62 nařízení o společných ustanoveních č. 1060/2021
Slovensko	IROP PA 4 - ŠFRB	2014–2020	na další investice do stejného finančního nástroje
	OP II PA 11 – Holdingový fond (24 specifických fondů)	2014–2020	v souladu s článkem 44 nařízení o společných ustanoveních č. 1303/2013

Pozn.: informace obsažené v této tabulce odkazují na úroveň holdingových fondů. 17 fondů uvedených v tabulce zahrnuje celkem 68 specifických fondů.

Zdroj: EÚD na základě informací od řídicích orgánů.

- 64** Existují také značné rozdíly v ustanoveních dohod o financování týkajících se použití zbylých finančních prostředků **po skončení období způsobilosti** (*příloha II*). Polovina finančních nástrojů v našem vzorku stanovila převod vrácených prostředků na účty vlády (řídícího orgánu), dokud nebude přijato zvláštní rozhodnutí o opětovném použití v souladu se společnými ustanoveními. Druhá polovina stanovila, že vrácené prostředky by měly zůstat u správce fondu a být použity ke stejnému účelu ve stejném nebo nástupnickém finančním nástroji (*rámeček 6*).

Rámeček 6

Finanční nástroje, které pokračují v investicích po skončení období způsobilosti

Pokud dohody o financování stanoví, že prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů by měly zůstat u správce fondu za účelem opětovného investování, naznačuje to větší závazek řídicích orgánů použít zbylé finanční prostředky pro stejný cíl.

V našem vzorku jsme našli několik takových případů:

- dohody o financování úvěrového fondu KMU-Darlehensfonds Berlin stanovily pro všechna tři období, že zbylé finanční prostředky by měly zůstat u správce fondu s cílem pokračovat v podpoře malých a středních podniků,
- dohody o financování úvěrových finančních nástrojů Thüringen Dynamik na období 2007–2013 a 2014–2020 stanovily, že zbylé finanční prostředky by měly být použity k financování nástupnických nástrojů vytvořených stejným správcem fondu a zaměřených na podporu malých a středních podniků,
- na Slovensku je od období 2014–2020 ve vnitrostátním právním rámci a ve všech dohodách o financování stanoveno, že zbylé finanční prostředky by měly být opětovně použity v rámci stejného finančního nástroje pro stejný cíl po dobu nejméně osmi let po skončení období způsobilosti a případně i déle, v závislosti na posouzení trhu nebo rozhodnutí vlády.

Tuto zprávu přijal v Lucemburku na svém zasedání dne 22. října 2025 senát II, jemuž předsedá členka Účetního dvora Annemie Turtelboomová.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

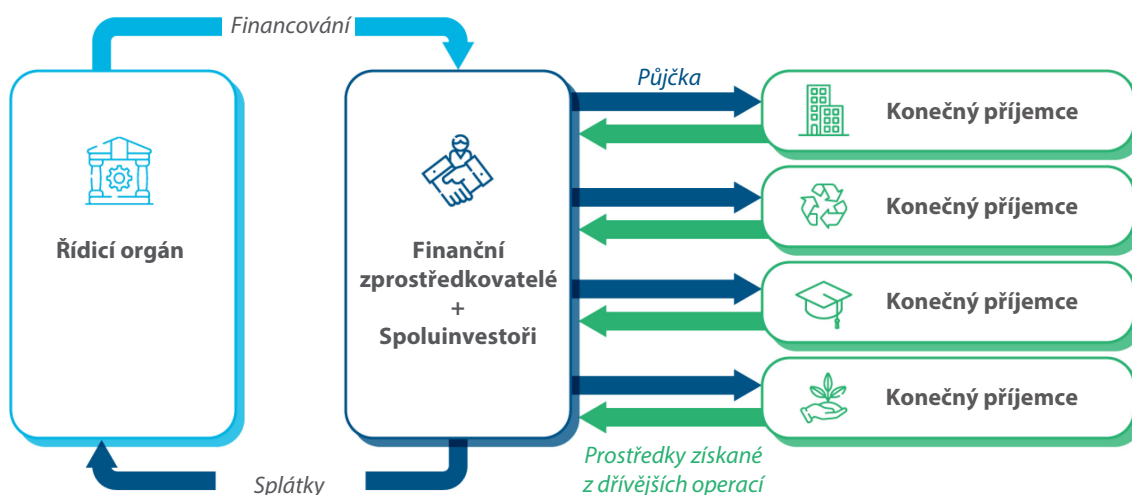
Příloha I – O auditu

Finanční nástroje v politice soudržnosti

- 01** Politika soudržnosti se tradičně realizuje prostřednictvím grantů, které poskytují jednorázovou finanční podporu soukromým nebo veřejným příjemcům na provádění projektů podporujících cíle regionální politiky. **Finanční nástroje** jsou formou podpory, kdy jsou finanční prostředky EU poskytovány konečným příjemcům prostřednictvím finančních produktů. Poskytují alternativu k tradičním grantovým programům a jsou nejvhodnější tam, kde je pravděpodobné, že investice přinesou finanční výnosy nebo úspory, které mohou být použity na splacení poskytnuté podpory.
- 02** Finanční nástroje byly do politiky soudržnosti EU oficiálně zavedeny v programovém období 2007–2013, ačkoli některé rané verze a pilotní iniciativy existovaly již dříve. Komise finanční nástroje dále zdůraznila a podpořila jako způsob, jak posílit účinek finančních prostředků EU poskytovaných členským státům prostřednictvím vícenásobného využití v následujících obdobích 2014–2020 a 2021–2027. Mohou mít podobu různých finančních produktů: půjček, záruk nebo kapitálových či kvazikapitálových investic.
- 03** **Půjčky** poskytované z finančních nástrojů politiky soudržnosti jsou navrženy k řešení selhání trhu tím, že poskytují finanční prostředky tam, kde tradiční financování nemusí být pro cílovou skupinu konečných příjemců dostupné nebo dostatečné. Úvěrové finanční nástroje fondu EFRR často zahrnují model sdílení rizika, kdy je riziko nesplacení úvěru rozděleno mezi zdroje programu EFRR a finančního zprostředkovatele, který nástroj provádí. To umožňuje poskytovat půjčky konečným příjemcům s vysokým rizikem nesplacení, kteří by proto na trhu nenašli financování. Nebo jednoduše poskytnout dlužníkům lepší podmínky, než by jinak mohli očekávat, například nižší úrokové sazby, delší dobu splacení a nižší požadavky na zajištění. Půjčky lze také kombinovat s granty a poskytnout tak konečným příjemcům další podporu. Může se jednat o subvence úrokových sazeb, granty na technickou podporu, kapitálové dotace a kapitálové subvence. To pomáhá zajistit dostupnější financování a řeší to nedostatky v životaschopnosti projektů.

- 04 Kapitálové** financování může hrát zásadní roli při podpoře podniků, zejména rychle rostoucích společností a inovativních startupů, a je zvláště přínosné pro podnikavé firmy, které se snaží vyvíjet inovativní produkty, vytvářet nové trhy nebo expandovat na nová území. Poskytuje potřebný kapitál pro výzkum a vývoj, uvádění na trh a rozšiřování provozu. Kapitáloví investoři se stávají částečnými vlastníky podniku a mají podíl na jeho zisku a ztrátách. Cílem sladění zájmů investorů se zájmy podniku je podpořit přístup k růstu a úspěchu založený na spolupráci. Kapitálové financování nabízí flexibilní řešení, která lze přizpůsobit jedinečným potřebám podniků. To zahrnuje různá kola financování, rizikový kapitál versus soukromý vlastní kapitál a různé výstupní strategie. **Kvazikapitálové** financování stojí mezi kapitálovou investicí a dluhem, je rizikovější než přednostní dluh a méně rizikové než běžná kapitálová investice.
- 05 Záruční** finanční nástroje jsou určeny k tomu, aby poskytovaly bankám ochranu proti ztrátám v případě nesplácení úvěrů, čímž zvyšují jejich úvěrovou kapacitu a ochotu poskytovat úvěry na rizikovější projekty. Banky, které obdrží záruky, jsou často povinny nabídnout konečným příjemcům lepší podmínky financování. Ty mohou zahrnovat nižší úrokové sazby a snížené požadavky na zajištění, díky čemuž jsou půjčky přístupnější a cenově dostupnější. Záruky mají potenciál vytvářet pákový efekt, který umožňuje, aby relativně malá částka záručních prostředků podpořila mnohem větší portfolio půjček. Například úvěrová záruka portfolio se sazbou záruky 80 % a sazbou záručního limitu 25 % může podporovat portfolio půjček, které je pětikrát větší než zaručená částka portfolio.
- 06** V politice soudržnosti jsou finanční produkty podporované finančními nástroji poskytovány konečným příjemcům prostřednictvím finančních zprostředkovatelů (**obrázek 1**). Většinou se jedná o soukromé nebo veřejné banky či jiné finanční zprostředkovatele, nikoliv o orgány veřejné správy, využívané k financování hlavního proudu soudržnosti. Pokud je výběr správce fondu předmětem otevřeného řízení, musí být v případě nástrojů EFRR a Evropského sociálního fondu (ESF) v souladu s pravidly EU a vnitrostátními pravidly pro zadávání veřejných zakázek. V situacích, kdy se neuplatní pravidla pro zadávání veřejných zakázek (pokud smlouva o správě fondu není veřejnou zakázkou na služby), může řídicí orgán jmenovat správce fondu za předpokladu, že dodrží příslušná pravidla státní podpory. Skupina EIB (která zahrnuje Evropský investiční fond a Evropskou investiční banku) má zvláštní postavení, protože může být jmenována správcem fondu bez zadávacího řízení.

Obrázek 1 | Provádění finančních nástrojů v politice soudržnosti:
příklad půjček

Pozn.: investiční cyklus se znovu rozběhne, když k finančním zprostředkovatelům dorazí vrácené prostředky.

Zdroj: EÚD.

Výhody finančních nástrojů

- 07** Má se za to, že finanční nástroje zvyšují účinnost veřejného financování díky své **potenciálně revolvingové povaze**, což znamená možnost opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů od konečných příjemců (např. splátek půjček). Tam, kde se revolvingová povaha projeví v praxi, přispívá k **dlouhodobému trvalému využívání** finančních prostředků EU. Požadavek, aby koneční příjemci splatili obdrženou podporu, je rovněž považován za pobídku k tomu, aby řádně hospodařili s financemi, např. pomocí kvalitnějšího plánování a investic, a dodržovali větší finanční disciplínu (viz [rámeček 1](#)).

Rámeček 1

Zvláštní fond Plánu evropské obnovy – příklad trvalého využívání veřejných financí

Významným příkladem dlouhodobého využívání veřejného investičního fondu, který však není financován z prostředků EU, je zvláštní fond Plánu evropské obnovy (ERP), který původně vytvořil krátce po druhé světové válce americký ministr zahraničí George C. Marshall. V Německu se program začal provádět v roce 1948, kdy byla založena státem vlastněná banka Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW). Od té doby do roku 1952 získalo západní Německo z tohoto programu hospodářskou pomoc ve výši přibližně 1,39 miliardy USD.

Po ukončení Marshallova plánu v roce 1953 se Západní Německo v rámci Londýnské dohody o dluhu zavázalo splatit většinu prostředků, které obdrželo. Spolková vláda se rozhodla uhradit dluh ze spolkového rozpočtu, přičemž ponechala fond Plánu evropské obnovy spravovaný bankou KfW ve stejné výši a pomocí právních předpisů stanovila, že podstata fondu má být zachována v jeho stávající podobě, aby bylo možné pokračovat v hospodářské podpoře.

Od svého založení vyplatila KfW na hospodářskou podporu více než 2,4 bilionu EUR, přičemž se vycházelo z počátečních aktiv připadajících na Marshallův fond. V současné době se fond Plánu evropské obnovy využívá k financování programů strukturální podpory, k podpoře malých a středních podniků a k financování programů na ochranu životního prostředí prostřednictvím grantů, půjček a podpory ve formě kapitálu. Poskytuje také stipendia a finanční podporu na posílení transatlantických vztahů. Od roku 1990 hraje fond Plánu evropské obnovy obzvláště důležitou roli při obnově východoněmeckých spolkových zemí.

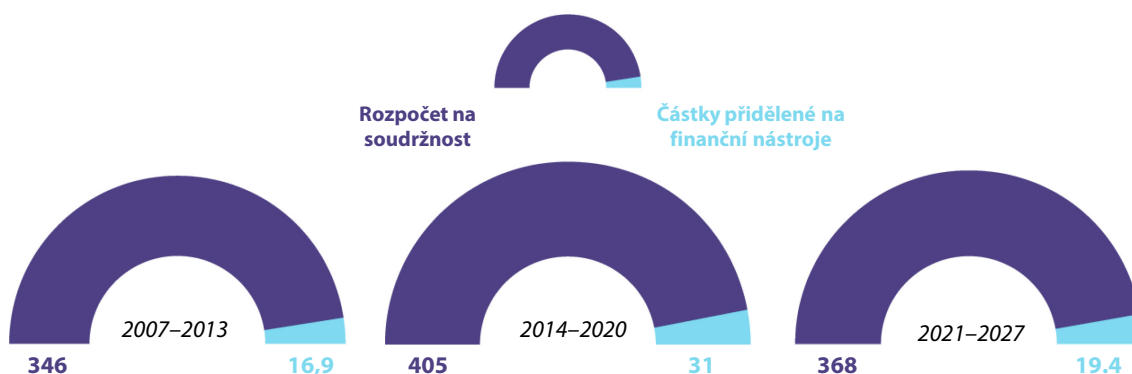
Zdroj: EÚD na základě [internetových stránek KfW](#).

- 08** Finanční nástroje mají navíc potenciál vytvořit **pákový efekt**, neboť mohou přilákat další soukromé nebo veřejné finanční prostředky. Soukromé investice mohou přinést odborné znalosti soukromého sektoru. Podniky a místní orgány, které těží z finančních nástrojů, mohou případně těžit z aktivní podpory při rozvoji svých projektů, neboť organizace pověřené správou finančních nástrojů jsou motivovány k tomu, aby jejich investice byly úspěšné.

Význam finančních nástrojů v politice soudržnosti

- 09** Finanční nástroje politiky soudržnosti jsou prováděny zejména v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu soudržnosti (FS) a v menší míře Evropského sociálního fondu (ESF) a Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI).
- 10** Jejich využívání se výrazně rozšířilo počínaje obdobím 2007–2013, ačkoli určité formy revolvingové pomoci byly k dispozici již od období 1994–1999, a to zejména pro malé a střední podniky (MSP). Využívání finančních nástrojů se dále rozšířilo v období 2014–2020, ale prostředky dosud věnované na finanční nástroje pro období 2021–2027 naznačují pokles jejich využívání (**obrázek 2**).

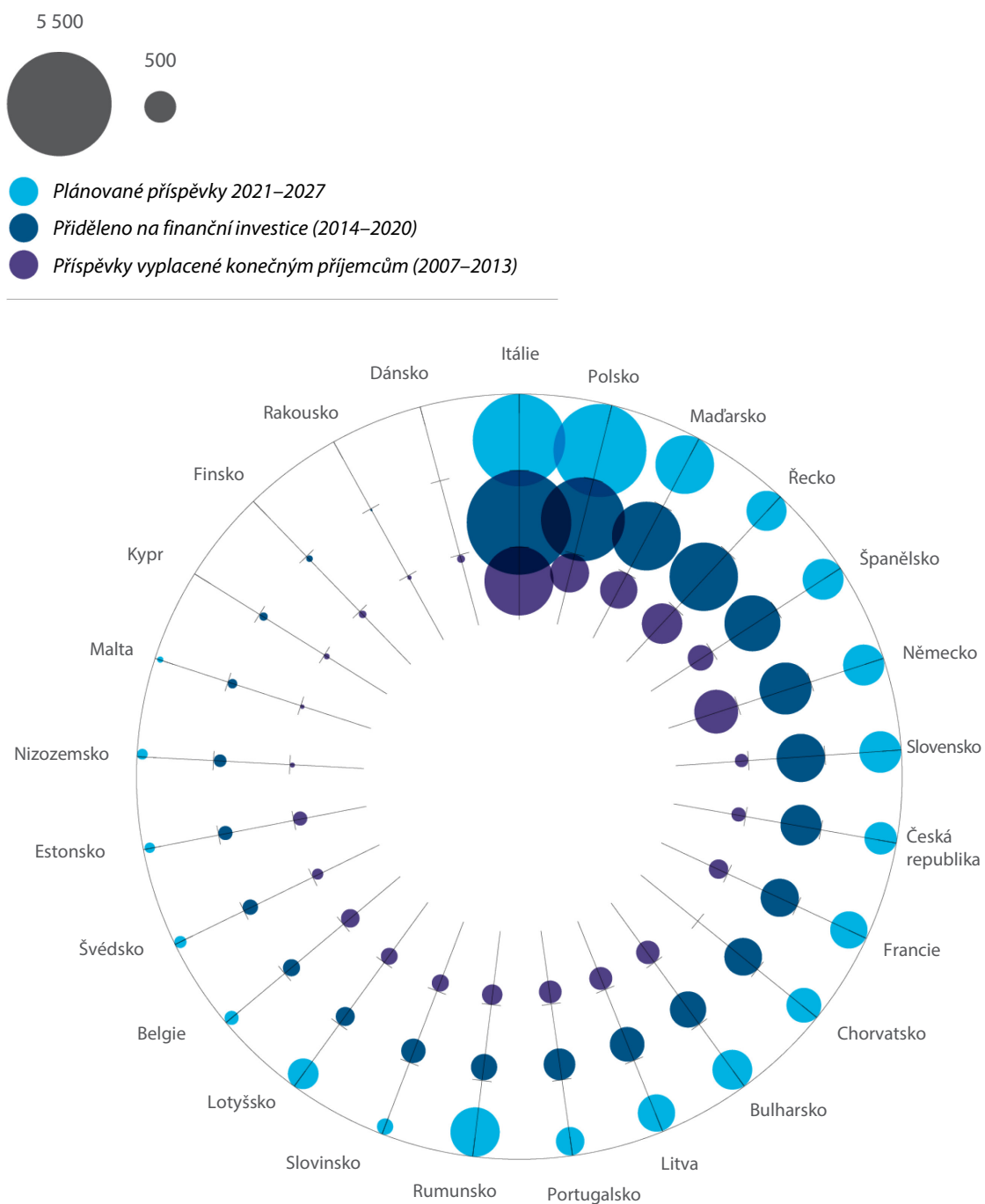
Obrázek 2 | Podíl finančních nástrojů v politice soudržnosti, 2007–2027

Zdroj: EÚD na základě [otevřených dat o soudržnosti](#).

- 11** Celkový rozpočet na soudržnosti vzrostl z 346 miliard EUR v období 2007–2013 na 368 miliard EUR v období 2021–2027. V důsledku krize COVID-19 byl rozpočet během období 2014–2020 upraven na výrazně vyšší částku 405 miliard EUR. Celkové částky přidělené na finanční nástroje se zvýšily z 16,9 miliardy EUR v období 2007–2013 na 31 miliard EUR v období 2014–2020 a v současné době činí 19,4 miliardy EUR na období 2021–2027 (**obrázek 2**). Po vyloučení vlivů souvisejících s pandemií COVID-19 bylo ve třech obdobích prostřednictvím finančních nástrojů použito přibližně 5 % rozpočtu určeného na soudržnost. Finanční nástroje využily všechny členské státy s výjimkou Irska a Lucemburska (**obrázek 3**).

Obrázek 3 | Strukturální fondy přidělené na finanční nástroje podle členských států a období (v mil. EUR)

Pozn.: Irsko a Lucembursko neměly v těchto třech obdobích žádné finanční nástroje politiky soudržnosti.

Zdroj: EÚD na základě [otevřených dat o soudržnosti](#).

- 12** V období 2007–2013 byly finanční nástroje využívány zejména na podporu malých a středních podniků (89 %), rozvoj měst (7 %) a energetiku / obnovitelné energie (4 %). Od roku 2014 právní rámec umožňuje větší využívání tematických cílů, přičemž nejvyšší alokace jsou poskytovány na konkurenceschopnost malých a středních podniků (přibližně dvě třetiny), přechod na nízkouhlíkové hospodářství (8 %) a výzkum a inovace (8 %).

Právní rámec

- 13** Používání finančních nástrojů politiky soudržnosti se řídí společnými ustanoveními pro fondy se sdíleným řízením, která stanoví pravidla pro provádění, řízení, kontrolu a podávání zpráv za příslušná období. Specifická nařízení pro jednotlivé fondy stanoví doplňující podrobná ustanovení o prioritách, opatřeních a spolufinancování.
- 14** Komise rovněž poskytuje obecné pokyny prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů a dalších dokumentů a na požádání poskytuje členským státům poradenství. Komise společně s EIB zřídila elektronickou platformu FI Compass, která nabízí obecné informace, praktické nástroje a možnosti vzdělávání pro finanční nástroje EU se sdíleným řízením. Komise na požádání poskytuje specifické poradenství ohledně provádění finančních nástrojů.
- 15** Pokud jde o opětovné používání prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů, nejdůležitější odkazy jsou čl. 78 odst. 7 [nařízení \(ES\) č. 1083/2006](#) (2007–2013), články 44 a 45 [nařízení \(EU\) č. 1303/2013](#) (2014–2020) a článek 62 [nařízení \(EU\) 2021/1060](#) (2021–2027). [Příloha III](#) shrnuje hlavní ustanovení pro jednotlivá období. Obecně tato ustanovení stanoví povinnost opětovného použití vrácených prostředků od konečných příjemců, ačkoli požadavky na podobu opětovného použití se ve třech obdobích liší a počínaje obdobím 2014–2020 jsou konkrétnější.

Rozsah a koncepce auditu

- 16** Audit posuzoval revolvingový efekt finančních nástrojů politiky soudržnosti a rozsah, v jakém se projevil v praxi, a to jak během období způsobilosti, tak i po něm, tím, že zjišťoval, zda:
- byl účinně využit potenciál finančních nástrojů politiky soudržnosti pro trvalejší používání finančních prostředků,
 - rámec vytvořený pro finanční nástroje politiky soudržnosti motivoval k jejich opětovnému použití.

17 Abychom mohli odpovědět na naše auditní otázky, posoudili jsme, jak byl řešen požadavek na opětovné použití a jak se projevil v praxi u vzorku 90 finančních nástrojů (28 jednotlivých specifických fondů a 5 holdingových fondů včetně 62 specifických fondů) z pěti členských států (Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie a Slovensko), které obdržely podporu v rámci politiky soudržnosti z EFRR, FS, ESF a YEI. Do výběru bylo zařazeno 22 finančních nástrojů z období 2007–2013, 61 z období 2014–2020 a 7 z období 2021–2027 (*příloha IV*). Naše výběrová kritéria zohledňovala absolutní a relativní celkové alokace členských států z fondů soudržnosti na finanční nástroje. Vzhledem k částečně odlišným právním požadavkům pro tato tři období a vzhledem k tomu, že provádění pro období 2021–2027 je stále v rané fázi, jsme provedli audit skutečného opětovného použití prostředků vrácených zpět do finančních nástrojů v období 2014–2020 a skutečného opětovného použití zbylých finančních prostředků po období 2007–2013 a 2014–2020, jakož i odpovídajících opatření platných pro období 2021–2027. Konečným datem pro náš audit bylo 30. září 2024.

18 Součástí auditu byly následující činnosti:

- přezkoumání právního rámce a pokynů Komise poskytnutých členským státům ohledně opětovného použití v různých programových obdobích a posouzení, do jaké míry motivují k opětovnému použití,
- analýza údajů ze systému Komise pro monitorování finančních nástrojů,
- rozhovory s Komisí a pracovníky EIB a EIF,
- pro vybrané finanční nástroje:
 - přezkoumání programových dokumentů, zpráv o provádění, předběžných hodnocení a dohod o financování,
 - rozhovory s řídicími orgány a správci fondů s cílem shromáždit informace o opětovném použití vrácených prostředků v jednotlivých finančních nástrojích.

Příloha II – Ustanovení v dohodách o financování týkající se opětovného použití po skončení období způsobilosti (zbylé finanční prostředky), finanční nástroje ve všech třech obdobích

Země	Název finančního nástroje	Období	Použití po skončení tohoto období
Německo	KMU-Darlehensfonds Berlin	2007–2013	do ukončení (2025) ve stejném nástroji a později pro podobné účely (podpora MSP)
		2014–2020	do ukončení (2031) ve stejném nástroji a později pro podobné účely (podpora MSP) v závislosti na rozhodnutí regionální vlády
		2021–2027	do ukončení (2037) ve stejném nástroji a později pro budoucí regionální hospodářský rozvoj
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund (MMFI)	2007–2013	na podporu nového vnitrostátního fondu nebo ERP-SV a na podporu MSP (prostřednictvím mikromezzaninového financování)
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund (MMFII)	2014–2020	na podporu nového vnitrostátního fondu nebo ERP-SV a na podporu MSP (prostřednictvím mikromezzaninového financování)
	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund (MMFIII)	2021–2027	v souladu s čl. 60 odst. 2 a čl. 62 odst. 2 nařízení o společných ustanoveních 2021/1060 v jiných finančních nástrojích nebo v jiných formách podpory na prosazování podobných účelů
	Stadtentwicklungsfonds Brandenburg	2007–2013	na financování projektů rozvoje měst v Braniborsku
	KMU-Darlehensfonds Sachsen-Anhalt	2007–2013	na podobné účely (podpora MSP) na základě individuálních rozhodnutí regionální vlády
	Thüringen Dynamik	2007–2013	na podporu podobných účelů (podpora MSP), včetně příspěvku do rozpočtu nástupnického fondu (Thüringen Dynamik II)
		2014–2020	na podporu podobných účelů v novém finančním nástroji nebo jiných formách podpory (podpora MSP)

Země	Název finančního nástroje	Období	Použití po skončení tohoto období
Řecko	TEPIX I	2007–2013	(1) na další investice prostřednictvím Fondu pro podnikání do stávajících nebo nových finančních nástrojů (zejména do opatření „TEPIX – Restart podnikání“) – se souhlasem investičního výboru; (2) pokrytí správních nákladů / poplatků; (3) financování dalších opatření na podporu podnikání.
	TEPIX II	2014–2020	na základě rozhodnutí Řecké republiky (v závislosti na pokračující potřebě těchto investic nebo jiných forem podpory)
	TEPIX III	2021–2027	na základě rozhodnutí Řecké republiky (v závislosti na pokračující potřebě těchto investic nebo jiných forem podpory)
	Záruka HELTEP	2007–2013	na základě rozhodnutí Řecké republiky (v závislosti na pokračující potřebě těchto investic nebo jiných forem podpory)
	EQUIFUND	2014–2020	na základě rozhodnutí Řecké republiky (v závislosti na pokračující potřebě těchto investic nebo jiných forem podpory)
	Záruka COVID-19	2014–2020	na další investice (prostřednictvím prodloužení fondu Řeckou republikou) a na pokrytí správních poplatků a nákladů a nepředvídaných výdajů
Maďarsko	Půjčka OP GOP	2007–2013	N/D: dohoda o financování nebyla předložena
	Rizikový kapitál OP KMR	2007–2013	
	GINOP Priorita 8 Holdingový fond (22 specifických fondů)	2014–2020	řídící orgán provede potřebná hodnocení a rozhodne o opětovném použití
	Půjčka EFOP	2014–2020	řídící orgán provede potřebná hodnocení a rozhodne o opětovném použití
	Půjčka GINOP Plusz	2021–2027	

Země	Název finančního nástroje	Období	Použití po skončení tohoto období
Itálie	Fondo di Sostegno JESSICA SICILIA	2007–2013	další investice stejného fondu nebo převod prostředků na řídicí orgán
	Holdingový fond Fare Lazio (3 specifické fondy)	2007–2013	na další investice na základě rozhodnutí fondu fondů a řídicího orgánu
	Holdingový fond Fondo Azioni Riposizionamento dell'Economia del Lazio (4 specifické fondy)	2014–2020	na další investice na základě rozhodnutí fondu fondů a řídicího orgánu
	POR Puglia Microcredito	2014–2020	na další investice do stejného finančního nástroje nebo do jiných nástrojů (na základě posouzení trhu)
	NP Ricerca, Innovazione e Competitività per la Transizione Verde e Digitale (MIMIT)	2021–2027	po dobu nejméně osmi let poté stanoví ministerstvo – na základě posouzení tržních podmínek – kritéria pro jejich možné opětovné použití pro účely, které jsou v souladu s účely stanovenými ve vnitrostátním programu v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti pro ekologickou a digitální transformaci na období 2021–2027, a to buď prostřednictvím stejného finančního nástroje, nebo prostřednictvím jiných nástrojů či intervencí.
Slovensko	ROP Jessica – Státní fond rozvoje bydlení (ŠFRB)	2007–2013	na další investice do stejného finančního nástroje
	IROP PA 4 – Státní fond rozvoje bydlení (ŠFRB)	2014–2020	na další investice do stejného finančního nástroje do 31. prosince 2031
	OP SK PA 2P1 – Státní fond rozvoje bydlení (ŠFRB)	2021–2027	na další investice do stejného finančního nástroje do 31. prosince 2037
	OP CEG Jeremie – Holdingový fond (8 specifických fondů)	2007–2013	zejména ve prospěch MSP
	OP II PA 11 – Holdingový fond (24 specifických fondů)	2014–2020	v souladu s článkem 45 nařízení o společných ustanoveních č. 1303/2013

Pozn.: informace obsažené v této tabulce odkazují na úroveň holdingových fondů. Třicet jedna fondů uvedených v tabulce zahrnuje celkem 90 specifických fondů.

Zdroj: EÚD na základě informací poskytnutých řídicími orgány.

Příloha III – Ustanovení o opětovném použití v nařízeních o společných ustanoveních na období 2007–2013, 2014–2020 a 2021–2027

	2007–2013 – nařízení (ES) č. 1083/2006	2014–2020 – nařízení (EU) č. 1303/2013	2021–2027 – nařízení (EU) 2021/1060
Opětovné použití během daného období	Na základě čl. 78 odst. 7: Členské státy (řídící orgány) mají zákonnou povinnost opětovně použít prostředky navrácené z jakýchkoli zdrojů do nástroje finančního inženýrství, které mohou být připsány příspěvku ze strukturálních fondů: 1) na další investice; nebo 2) na pokrytí správních nákladů a poplatků týkajících se nástroje finančního inženýrství; nebo 3) tím, že je přidělí příslušným orgánům k dalšímu použití ve prospěch stejného typu opatření (pro která byl finanční nástroj vytvořen) a stejného regionu.	Na základě čl. 44 odst. 1: Zdroje vložené zpět do finančních nástrojů z investic nebo z uvolnění vyčleněných prostředků nebo jakékoli jiné příjmy vytvořené investicemi, které mohou být připsány podpoře z fondů ESI, se znovu použijí k těmto účelům: 1) na další investice prostřednictvím stejných nebo jiných finančních nástrojů v souladu se specifickými cíli stanovenými v rámci určité priority; 2) k případnému preferenčnímu odměňování soukromých investorů nebo veřejných investorů působících podle zásady tržní ekonomiky; 3) k úhradě případných správních nákladů nebo správních poplatků finančního nástroje.	Na základě čl. 62 odst. 1: Zdroje vložené zpět, které mohou být připsány podpoře z fondů, se znovu použijí: 1) ve stejném nebo 2) jiném finančním nástroji na další investice ve prospěch konečných příjemců; 3) na pokrytí ztráty nominální hodnoty příspěvku z fondů na finanční nástroj v důsledku záporných úroků, pokud k ní dojde navzdory aktivní správě pokladny; nebo 4) k úhradě jakýchkoli správních nákladů a poplatků souvisejících s těmito dalšími investicemi; se zohledněním zásady řádného finančního řízení.

	2007–2013 – nařízení (ES) č. 1083/2006	2014–2020 – nařízení (EU) č. 1303/2013	2021–2027 – nařízení (EU) 2021/1060
Opětovné použití po skončení daného období (zbylé finanční prostředky)	V pokynech Komise (COCOF 10-0014-05) je zdůrazněno, že opětovné použití navrácených zdrojů může probíhat až do konce období způsobilosti (31. prosince 2015) a po něm a není vázáno žádnou lhůtou, což vede k teoreticky neomezenému trvání.	Článek 45: Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se zdroje vložené zpět do finančních nástrojů, včetně kapitálových splátek a výnosů a dalších příjmů vytvořených po dobu nejméně osmi let po skončení období způsobilosti, které mohou být připsány podpoře z fondů ESI poskytované na finanční nástroje podle článku 37, opětovně využívaly v souladu s cíli programu nebo programů 1) buď v rámci téhož finančního nástroje, nebo 2) poté, co tyto zdroje opustí finanční nástroj, u jiných finančních nástrojů, za předpokladu, že v obou případech posouzení tržních podmínek prokáže, že je i nadále zapotřebí takové investice, nebo 3) v rámci jiných forem podpory.	Čl. 62 odst. 2: Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se zdroje uvedené v odstavci 1 a vložené zpět do finančních nástrojů během období nejméně osmi let po skončení období způsobilosti opětovně využívaly v souladu s cíli politiky programu nebo programů , na jejichž základě byly stanoveny, buď 1) v rámci téhož finančního nástroje nebo 2) u jiných finančních nástrojů nebo 3) v rámci jiných forem podpory.

Příloha IV – Seznam kontrolovaných finančních nástrojů

Název fondu		Období
Německo		
1.–3.	KMU-Darlehensfonds Berlin	2007–2013, 2014–2020, 2021–2027
4.–6.	Mikromezzaninefonds Deutschland Bund	2007–2013, 2014–2020, 2021–2027
7.	Stadtentwicklungsfonds Brandenburg	2007–2013
8.	KMU Darlehensfonds Sachsen-Anhalt	2007–2013
9.–11.	Thüringen Dynamik	2007–2013, 2014–2020, 2021–2027
Řecko		
12.	TEPIX I	2007–2013
13.	TEPIX II	2014–2020
14.	TEPIX III	2021–2027
15.	Záruka HELTEP	2007–2013
16.	EQUIFUND	2014–2020
17.	Záruka COVID-19	2014–2020
Maďarsko		
18.	Půjčka OP GOP	2007–2013
19.	Rizikový kapitál OP KMR	2007–2013
<u>Holdingový fond GINOP Priorita 8</u>		
Specifické úvěrové fondy		
20.	Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása Hitelprogram (GINOP-8.1.1-16)	2014–2020
21.	Újgenerációs Hozzáférsi Hálózat (NGA) és közzethálózatok fejlesztése hitel (GINOP-8.2.1-3.4.1-15)	2014–2020
22.	Digitális Jólét Pénzügyi Program hitel	2014–2020

Název fondu		Období
23.	Mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése célú hitelprogram (GINOP-8.3.1-16)	2014–2020
24.	Mikro- és Kisvállalkozások technológiai korszerűsítése célú hitel	2014–2020
25.	Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai korszerűsítése célú Hitelprogram – forgóeszköz hitel	2014–2020
26.	Lakóépületek energiahatékonyságának és megújuló energia felhasználásának növelését célzó hitel	2014–2020
27.	KKV energia hitel (GINOP-8.4.1/B-16)	2014–2020
28.	Foglalkoztatás ösztönzése célú Hitelprogram (GINOP-8.8.1-17)	2014–2020
Úvěr ze specifických fondů v kombinaci s granty		
29.	Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása kombinált hiteltermék keretében (GINOP-2.1.2-8.1.4-16)	2014–2020
30.	Az infokommunikációs ágazatban működő mikro-, kis- és középvállalkozások által előállított termékek és szolgáltatások piacosításának, nemzetközi piacokra való belépésének támogatása (GINOP-3.1.2-8.2.4-16)	2014–2020
31.	Vállalati komplex infokommunikációs és mobilfejlesztések, felhőalapú online üzleti szolgáltatások terjesztésének támogatása (GINOP-3.2.2-8.2.4-16)	2014–2020
32.	Felhőalapú (IaaS, PaaS, SaaS) vállalati szolgáltatások, IKT megoldások fejlesztésének és piaci bevezetésének támogatása (GINOP-3.2.4-8.2.4-16)	2014–2020
33.	Versenyképes vállalatok tevékenységének emelt szintű digitalizálása (GINOP-3.2.6-8.2.4-17)	2014–2020
34.	Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása kombinált hiteltermék keretében (GINOP-1.2.3-8.3.4-16)	2014–2020
35.	Élelmiszeripari komplex beruházások támogatása kombinált hiteltermékkel (GINOP-1.2.6-8.3.4-16)	2014–2020
36.	Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések támogatása kombinált hiteltermékkel (GINOP-4.1.1-8.4.4-16)	2014–2020
Specifické fondy: Rizikový kapitál		
37.	Nemzeti Technológiai és Szellemi Tulajdon kockázati tőkeprogram	2014–2020
38.	Intelligens szakosodási kockázati tőkeprogram	2014–2020
39.	Specializált seed és pre-seed befektetési tőkealap induló IKT vállalkozások számára új ötletekhez, új piacra lépéshez – kockázati tőke	2014–2020

Název fondu		Období
40.	Üzleti infokommunikációs, digitalizációs tőkealap	2014–2020
41.	Digitális Jólét Pénzügyi Program tőkeprogram	2014–2020
42.	Finanční nástroj operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, priorit 5: Půjčky na posílení sociální spolupráce, sociálních inovací a nadnárodní spolupráce	2014–2020
43.	Holdingový fond GINOP Plusz	2021–2027
Itálie		
44.	Fondo di Sostegno JESSICA SICILIA	2007–2013
Holdingový fond (Fondo Ingegneria Finanziaria – IF)		
45.	Lazio: Asse I (Pracovní kapitál) – „Fondo di partecipazione IF – Fondo per il finanziamento del capitale circolante e degli investimenti produttivi delle PMI.“	2007–2013
46.	Lazio: Asse I (Kapitalizace) – „Fondo di Ingegneria Finanziaria a favore delle PMI a valere sul POR FESR Lazio 2007–2013 – Fondo di Patrimonializzazione PMI“	2007–2013
47.	Lazio: Asse I (Startup) – „Fondo di partecipazione IF – Fondo per prestiti partecipativi alle Start-up“	2007–2013
Holdingový fond (Fondo Azioni Riposizionamento dell'Economia del Lazio – FARE Lazio (Asse 3))		
48.	Lazio: Fondo Rotativo per il Piccolo Credito (FRPC azione 3.6.1)	2014–2020
49.	Lazio: Emergenza COVID-19 – Fondo Rotativo per il Piccolo Credito (Azione 3.6.1)	2014–2020
50.	Lazio: Fondo Rotativo per il Piccolo Credito (FRPC azione 3.3.1)	2014–2020
51.	Lazio: Fondo di Riassicurazione (FdR azione 3.6.1)	2014–2020
52.	POR Puglia Microcredito	2014–2020
53.	NP Ricerca, Innovazione e Competitività per la Transizione Verde e Digitale	2021–2027
Slovensko		
54.	ROP Jessica – ŠFRB	2007–2013
55.	IROP PO 4 – ŠFRB	2014–2020
56.	IROP PO 4 II – ŠFRB	2014–2020
57.	OP SK PO 2P1 – ŠFRB	2021–2027
Holdingový fond OP KHR Jeremie – SIH		
58.	FLPG_SLSP, Bratislava	2007–2013
59.	FLPG_SZRB, Bratislava	2007–2013

Název fondu		Období
60.	FLPG_Tatra, Bratislava	2007–2013
61.	FLPG_UniCredit, Bratislava	2007–2013
62.	PRSL_II_SZRB, Bratislava	2007–2013
63.	PRSL_II_TATRA, Bratislava	2007–2013
64.	PRSL_OTP + PRSL_II_OTP, Bratislava	2007–2013
65.	PRSL_SBERBANK + PRSL_II_SBERBANK, Bratislava	2007–2013
<u>OP II PO 11 – Holdingový fond</u>		
66.	OP II PO 11 – Úvěrový fond PRSL_SZRB	2014–2020
<u>OP II PO 11 – Fondy rizikového kapitálu</u>		
67.	Priame investície	2014–2020
68.	Seed/Start-up Capital Fund_CBGO	2014–2020
69.	Seed/Start-up Capital Fund_VVGI	2014–2020
70.	Seed/Start-up Capital Fund_ZGCFI	2014–2020
<u>OP II PO 11 – Záruční fondy</u>		
71.	FLPG_SIHAZ1_BKS	2014–2020
72.	FLPG_SIHAZ1_ČSOB	2014–2020
73.	FLPG_SIHAZ1_Oberbank	2014–2020
74.	FLPG_SIHAZ1_OTP	2014–2020
75.	FLPG_SIHAZ1_SLSP	2014–2020
76.	FLPG_SIHAZ1_TB	2014–2020
77.	FLPG_SIHAZ1_UCB	2014–2020
78.	FLPG_SIHAZ1_VUB	2014–2020
79.	FLPG_SIHAZ2A_BKS	2014–2020
80.	FLPG_SIHAZ2A_CSOB	2014–2020
81.	FLPG_SIHAZ2A_J&T	2014–2020
82.	FLPG_SIHAZ2A_Oberbank	2014–2020
83.	FLPG_SIHAZ2A_OTP	2014–2020
84.	FLPG_SIHAZ2A_PB	2014–2020
85.	FLPG_SIHAZ2A_SLSP	2014–2020
86.	FLPG_SIHAZ2A_SZRB	2014–2020

Název fondu		Období
87.	FLPG_SIHAZ2A_TB	2014–2020
88.	FLPG_SIHAZ2A_UCB	2014–2020
89.	FLPG_SIHAZ2A_VUB	2014–2020
90.	FLPG_UNICREDIT	2014–2020

Zkratky:

COCOF: Výbor pro koordinaci fondů

COVID-19: onemocnění způsobené koronavirem, který se objevil v roce 2019

EFRR: Evropský fond pro regionální rozvoj

EIB: Evropská investiční banka

EIF: Evropský investiční fond

ERP: Plán evropské obnovy (Marshallův plán)

ESF: Evropský sociální fond

ESI: Evropské strukturální a investiční fondy

MSP: malé a střední podniky

Glosář

Finanční nástroj: finanční podpora z rozpočtu EU, která má formu kapitálových či kvazikapitálových investic, půjček nebo záruk anebo jiných nástrojů pro sdílení rizik.

Kapitálová investice / Investice do rizikového kapitálu: peníze investované do společnosti výměnou za majetkovou účast a podíl na zisku.

Konečný příjemce: fyzická nebo právnická osoba, která má v konečném důsledku prospěch z činnosti financované z prostředků EU, kterou zahájil nebo provedl příjemce podpory EU.

Nařízení o společných ustanoveních: nařízení, kterým se stanoví pravidla, jimiž se řídí osm fondů EU, včetně čtyř fondů politiky soudržnosti. Současné nařízení je platné pro období 2021–2027.

Období způsobilosti: doba, po kterou mohou být vzniklé výdaje (spolu)financovány EU. Například v případě evropských strukturálních a investičních fondů na období 2014–2020 toto období začalo dnem předložení programu Komisi nebo 1. ledna 2014 (podle toho, co nastalo dříve) a skončilo dne 31. prosince 2023.

Pákový efekt: pákový efekt finančních nástrojů podporovaných z fondů ESI je součet částky financování z fondů ESI a dodatečně získaných veřejných a soukromých zdrojů vydělený nominální částkou příspěvku z fondů ESI.

Prostředky vrácené zpět do finančních nástrojů / Vracené prostředky: částka prostředků vrácených od konečných příjemců do finančního nástroje.

Příjemce: fyzická nebo právnická osoba, která na provádění projektu nebo programu dostává grant nebo půjčku z rozpočtu EU. V případě finančních nástrojů v rámci politiky soudržnosti je příjemcem správce fondu.

Revolvingové použití: vrácené prostředky od konečných příjemců (např. půjčky, které splácejí) jsou opětovně použity k poskytnutí podobné podpory dalším konečným příjemcům.

Sazba záručního limitu: maximální procento nebo částka úvěru či celkového portfolia, které kryje omezená záruka. Stanovuje horní hranici ručitelovy odpovědnosti za ztráty.

Sazba záruky: maximální část hodnoty každého úvěru (tj. pro každý úvěr zvlášť), na kterou se vztahuje záruka. Určuje rozsah, v jakém ručitel odškodní věřitele v případě selhání.

Záruka: závazek ručitele, že v souladu s dohodnutými podmínkami splatí nesplacenou částku úvěru, pokud dlužník svůj závazek nesplní.

Zbylé finanční prostředky: zdroje, které finančnímu nástroji zbývají k opětovnému použití po skončení jeho období způsobilosti.

Odpovědi Komise

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2025-24>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2025-24>

Auditní tým

EÚD ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či tématech z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co největší, a zohledňuje přitom rizika pro výkonnost nebo zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát II, který se zaměřuje na investice ve prospěch soudržnosti, růstu a začleňování a jemuž předsedá členka EÚD Annemie Turtelboomová. Audit vedl člen EÚD Alejandro Blanco Fernández a podporu mu poskytovali vedoucí kabinetu Calin-Ion Chira, tajemník kabinetu Juan Antonio Vázquez Rivera, vyšší manažer Friedemann Zippel, vedoucí úkolu Ágota Krénuszová, zástupce vedoucího úkolu Petr Jirman, auditori Chrysanthi Pournaraová, Federica Di Marcantonioová a Manja Ernstová a stážistka Zuzana Jirásková.

Zleva doprava: Federica di Marcantonioová, Juan Antonio Vázquez Rivera, Chrysanthi Pournaraová, Friedemann Zippel, Alejandro Blanco Fernández, Petr Jirman, Ágota Krenuszová, Calin-Ion Chira, Manja Ernstová.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2025

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud určitý obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv:

Fotografie na titulní straně: © Vodkaz – [stock.adobe.com](#).

obrázek 1, 3 a obrázek 1 v příloze I byly vytvořeny s použitím zdrojů z platformy [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Všechna práva vyhrazena.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Použití loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

HTML	ISBN 978-92. 849. 5952-5	ISSN 1977–5628	doi:10.2865/3260586	QJ-01-25-056-CS-Q
PDF	ISBN 978-92. 849. 5953-2	ISSN 1977–5628	doi:10.2865/1864146	QJ-01-25-056-CS-N

JAK CITOVAT

Evropský účetní dvůr, [zvláštní zpráva 24/2025](#): „Finanční nástroje v politice soudržnosti – revolvingové použití finančních prostředků bylo realizováno částečně“, Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.

Jednou z výhod finančních nástrojů v politice soudržnosti oproti grantům je, že vrácené prostředky mohou být opětovně použity na podporu dalších konečných příjemců, což vede k efektivnějšímu využívání veřejných financí. Na základě našeho auditu jsme dospěli k závěru, že během období způsobilosti bylo opětovné použití vrácených prostředků realizováno jen omezeně; bylo to částečně způsobeno přijatelnými důvody, jakými jsou například dlouhodobý charakter investic. Po uplynutí období způsobilosti jsou vrácené finanční prostředky zpravidla opětovně použity pro účely politiky soudržnosti, ale s určitými omezeními. Zjistili jsme, že právní rámec upravující povinnost opětovného použití prostředků není dostatečně jasný a jednoznačný a také to, že dohled Komise není v této oblasti dostatečně účinný. Řídící orgány členských států tak používají rozdílné postupy. Komisi a členským státům doporučujeme, aby se snažily o maximalizaci použití vrácených prostředků, aby se tak zajistilo efektivnější využívání finančních prostředků EU.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398 – 1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Sociální síť: @EUauditors